

Ką Pasakoja Karo Belaisviai Apie Lietuvius Sibire

Neseniai teko sieti buv. karo belaisvį vokiečių P. B., kuris su- teikė žinių apie lietuvių tremtinių gyvenimą Rusijos gilumoje ir Sibire. Pasakotojas buvo karo belaisvis Smolensko srity, kur pateko karui baigiantis. 1947 m. jis buvo ten už "provokaciją" nubaustas 20 metų į perauklėjimo stovyklą. Ten pat Smolenske buvo į minimąją stovyklą sudarytas ir transportas. Bevažiudamas transporte jis susipažino ir su pirmaisiais lietuviais. Jų buvo keletas vagonų, kuriais 200 vyrų ir moterių buvo gabenami iš Vilniaus kalėjimo. Pasakotojas tvirtina, kad jie visi buvo lietuviai, kuriuos prijungė prie jų bendro transporto. Transportas ėjo per Maskvą. Kelionės metu jis išsikalbėjo su vienu Lietuvos universiteto profesorium, kuris kartu su žmona buvo už akių nuteisti po 4 metus kalėjimo — esą "už pavojingą agitaciją". Mat, tas susirašinėjo su savo broliu Amerikoje, buvo įtartas ir už tai nubaustas. Be to profesorius, jam dar teko kalbėtis su vienu ūkininku, kuris kartu su žmona ir dukra buvo Lietuvoje suimtas ir tremiamas. Ūkininkas mokėjo šiek tiek vokiškai; jis buvo suimtas dėl to, kad sūnus, vokiečiams užimant Lietuvą 1941 m., buvo įskystas partizanui. Kiek laiko jisms reikės kalėti, to jie nežinojo, juos tik suėmė ir be jokio tiesmo išgubeno. Su kitais lietuviais, kurie buvo siunčiami kartu, jis negalėjo susikalbėti, nes tarp jų nebuvo mokančių vokiškai. Tą dieną, kai jie įvažiavo į Maskvą, ten buvo didelė šventė — 800 metų Maskvos įkūrimo sukaktis.

Kai transportas pasiekė Kazanę, tremiamieji buvo išdėstyti, suskirstyti grupėmis ir vėliau išgabenti įvairiomis kryptimis. Bet kol suskirstė, tai truko keletą dienų, ir tremtiniai turėjo laukti celėse. Pasakotojas buvo uždarytas į vieną celę, kurioje rado šešis jaunus vyrus — lietuvius, 17-20 metų amžiaus iš Vilniaus krašto. Jie buvo atgabenti jau prieš tai atėjusiu transportu. Visi buvo sugauti miške rusų milicijos. Mat, jiems reikėjo stoti į rusų kariuomenę, bet jie nestojo ir pasislėpė, o paskiau už tai buvo nubausti nuo 10 iki 15 m. s.d. kalėjimu. Po kelių dienų Kazanėje buvo sudarytas naujas transportas ir išsiųstas į Karagandą, kurio ir jis pats ten pateko. Į Karagandą atsiunčia daug transportų iš visų pusių su žmonėmis. Karagandos prievartojamųjų darbų stovykla yra labai didelė, tai — ištisas kraštas. Ji vadinama perauklėjimo kolonija. Iš ten pabėgti neįmanoma, nes aplinkui ją supa negyvenamos žemės juosta, visą laiką saugojama sovietų kariuomenės, o viršum nuolat šiuva žvalgybiniai lėktuvai, vokiečių karo metu vadinti "siuvamosios mašinomis". Į tą neapgyvendintą plotą eiti griežčiausiai uždrausta; jeigu tik sargybiniai ką pastebi, tuojau atidengia ugnį. Minimosios stovyklos vyriausioji valdžia yra sukoncentruota Dolinkos mieste. Be to, yra dar keturi paskirstymo punktai šiose vietovėse: Karabas, Šarik, Kiezetau, Košcukabari. Kiekvienas paskirstymo punktas sudarytas iš daugelio darbo taškų. Tokį darbo tašką vėl savo ruožtu sudaro keliasdešimt barakų, ir jis turi apie 200 žmonių. Į tuos paskirstymo punktus nukreipiami visi transportai, iš kur ir paskirsto į darbo taškus. Tam taškui, kuriame teko gyventi pasakotojui, buvo skirtas uždavinys auginti avis. Kiti taškai augina kitus gyvulius. Taško viršininką paprastai sudaro rusas valdininkas. Taip pat ir jo padėjėjai yra rusai. Prižiūrėto-

Nr. 3 - čias

WORCESTER, MASS., Sausio (Jan.) 19, 1952

Vol. XXXX

Churchillio Pranešimai

Churchillis išvykdamas iš Anglijos į Washingtoną, yra pasakęs savo tautai, kad nematęs karo galimybių ir jos pasibaigiančios gerai. Tą patį Churchillis pakartojo ir važinėdamas po Kanadą. Jis priminė, kad pracity yra nugalėjęs panašius sunkumus. Tačiau jei jo pranašystės neišpildytų, tuomet jis esąs tikras, kad pergalė būtų Vakarų pusėje, nes Atlanto paktas, kurį jau sudaro 12 tautų, yra apsigynimo sąjunga ir pasirengusi veikti nuo pirmos dienos.

Egipto Karalius Susilaukė Įpėdinio

CAIRO, Egiptas. — Egipto karalius Farouk ir jauna karalienė Narriman susilaukė sūnaus ir įpėdinio. Egipto žmonės kėlė demonstracijas ir kelias dienas šventė. Karalius pavadino savo pirmą sūnų Fuad, Amir Al Said.

Jai ir sargyba skiriami iš tų pačių tremtinių, bet tik iš kriminalinių nusikaltėlių. Daugelis iš jų yra ginkluoti. Jie kitus imtinius varo į darbus, saugoją, kad nepabėgtų, ir vakare parvaro atgal į barakus. Šitie prižiūrėtojai ten turi visišką valią, ką jie padaro, tai yra šventa. Veik visi jie yra labai žiaurūs ir su kitais elgiasi labai kietai. Esti atsitikimų, kad prižiūrėtojai ne vieną net visai užmuša ir per rytinį patikrinimą praneša saką pasakoją apie liet. Sibir gl. 2 vo viršininkui, kad tiek ir tiek "nusikaltėlių likviduoti" — atseit, tiek "gabalu mėsos", kitaip tų lavonų ir užmuštųjų nevadina. Viršininkas atsako: "viskas tvarkoje" — ir dalykas baigtas. Per visą buvimo laiką nepasitaikė nė karto, kad viršininkas smulkiau pasiteirautų apie nužudytąjį.

Barakai yra mediniai ir tušti. Baldų — jokių. Lovų ar, kitaip sakant, guolių kiekvienas pasitauso sau, kaip kas išmano. Vieni prisineša molio ir pasitauso aukščia žemės, ant viršaus pridėdami šieno, kiti ir tokių nepasidaro. Antklodžių, kurių kiekvienas tremtinis gauna po dvi, nėra niekas amžiais plovęs, jos visos dvokia jau iš tolo. Jas išplauti visai neįmanoma, nes, viena, nėra laiko, be to, nieks negauna jokių priemonių švarai palaikyti. Antra vertus, žmonės yra tokie nusilpę, pasidare nepaprastai flegmatiški, jóg šitie reikalai jiems visai nerūpi. Jų svarbiausias rūpestis — gauti ką nors užvalgyti ir kuo greičiausiai atsigulti.

Maisto davinys yra labai menkas. Dirbantieji į dieną gauna tris kartus po litrą sriubos ir 400 gr. duonos. Sriuba — tai tik karštas vanduo su keliais kopūstų lapais ar runkeliais. Bulvių ar mėsos niekuomet neteko mačyti. Ligoniai ir seni, kurie jau nebegali dirbti, gauna 300 gr. duonos ir tą patį kiekį sriubos. (Tęsa ant 5-to pusl.)

KORĖJOS IVYKIAI

KORĖJOJE paliaubos jau peržengė į antrą pusmetį ir susitarimų dar nematyti. Kad iš komunistų pusės yra noras vilkinti nesutarimus Amerikos Lietuvis skiltyse jau nekarta buvo rašyta. Kai komunistai nebeturėję pasakyti dėl paliaubų vilkinimo, tuomet laužia iš piršto nebūtus dalykus ir tikrina, kad taip buvo.

Sausio mėn. 14 d. komunistai Korėjos paliaubų komisijai įteikė skundą, kad Sąjungininkų lėktuvai skraidę ant Mandžiūrijos ir apšaudę iš kulkosvaidžių kaimus ir vietoves, kur esą belaisvių stovyklos. Pagaliau pranešė, kad Sąjungininkų lėktuvai numetė 3 bombas į karo belaisvių stovyklą ligoninę prie Kongdony, kurioje esą ligonių 1,591. Esą užmuštų ir sužeistų. Tačiau sąjungininkų štabas pranešė, kad skunde nurodytu laiku sąjungininkų lėktuvai visiškai neskraidė. Tai aiškūs komunistų triukas — kai bus priversti gražinti belaisvius, tai jie pasiaiškina, kad buvo sąjungininkų lėktuvų užpuolimo metu ligoninės nužudyti ir tuo bus švariai nekalti.

Katyno Įvykiai

Pagaliau JAV sudaryta kongreso komisija jau baigia pasiruošti ir greit pradės tyrinėti Katyno įvykius. Kaip jau žinoma, kad 1941 metais Katyno miške prie Smolensko buvo išžudyta Lenkijos kariuomenės belaisvių 54,000 karininkų ir civ. tarnautojų. Apylinkės gyventojai, kurie matė tuos įvykius, pranešė, kad tas žudynes padarė Sov. Rusijos NKVD. Gi Sov. Rusija bandė paneigti bet prieš tyrinėjimus griežtai pasipriešino. Dabar kongreso paskirtoji komisija, tenka manyti, pilnai ištirs ir nustatys kaltininkus.

JUNGTINŲ TAUTŲ AGENTŪRA REMIA DARBININKUS

MAX Kaufman, J. T. komiteto pirmininkas tariasi su David A. Morse ir Louis Alvarado, ILO darbo organizacijos vadovas, apie parėmimą balto kalnieriaus darbininkų, kurių yra 20 nuošimtis pramojėje. ILO yra tarptautinė darbo organizacija.

Prancūzija Prašo 100,000 Kareivių

Chiang Kai-Sheko Armija Keliama Į Indokiniją

PARYŽIUS. Gen. Juin, gen. Eisenhowerio štabo Europos žemyno jėgų viršininkas, grįžęs iš Vakarų štabų konferencijos Washingtone, neslepia savo pareiškimo, pagal kurį Prancūzijai turi būti surasta 100,000 kareivių sustiprinti jos armiją kovojančią Indokinijoje prieš Vietmintho komunistų partizanų.

Amerikos štabų ir karo departamento atstovai pakarėjo, jog ir ateity Amerika negali siųsti savo vyrų į Indokinijos džiugles. Vienintelis paramos žmonėmis šaltinis šiuo metu yra Chiang Kai-Sheko armija, susidedanti iš pusės milijono vyrų ir stovinti atsargoje Formozos saloj.

Jei nebūtų galima susitarti dėl Formozos armijos pa-

naudavimo Indokinijos kare. Prancūzija būsianti priversta kreiptis į Jungtines Tautas, prašydama visų narių paramos, įrodinėjant, kad neskelbtas karas Indokinijoje yra tokio pat tarptautinio pobūdžio, kaip ir Korėjos karas. Amerika sakė, jei Jungt. Tautos nutars siųsti pagalbą į Indokiniją, tuomet ir Amerika bus priversta duoti atitinkamą vyrų skaičių.

Amerika grasydama bombarduoti komunistinū Kiniją iš visų pusių, jeigu Kinija išsiveržtų į Indokiniją, nori Mao-Tzetungą prilaikyti nuo šios pavojingos veiklos. Faktai vis dėlto kalba apie skubų Kinijos ruošimąsi platesnei invazijai, panašiai kaip ir Korėjoje, dangstantis, jog tik savanoriai dalyvauja kovoj.

Kongresas Šaltai Priėmė Prezidento Trumano Prašymą Pakelt Taksas

WASHINGTON. — Prezidentas Truman prašė Kongreso naujų taksų už penkis milijonus dolerių ir perspėjo, kad 1952 metai bus įtempimo metai su infliacijos pavojais, kol tauta eina toliau prie apsiginklavimo. Prezidentas reikalavo griežtesnių kainų su-

varžymų, privatiškų išlaidų sumažinimą, padidint gamybą ir kuo greičiausia galima panaikint valstybės skolą. Kaip buvo tikėtasi. Kongresas šaltai priėmė prezidento Trumano prašymą del aukštesnių taksų ketvirtą kartą 18 mėnesių bėgy.

Rusų Atstovybė Aptverta 25 Mylių Siena

WASHINGTON. — Jungtinės Valstijos ruošiasi aptverti Rusijos Atstovybės narius 25 mylių aplinkumos sieną Washingtone, atsakydamas į panašų suvaržymą Jungtinių Valstijų diplomatų Maskvoje. Kremlinas įsakė, kad užsienio diplomatai negali važinėti toliau už 25 mylias nuo savo atstovybių sovietų sostinėje. Valstybės Departamentas neužilgo paskelbs savo panašų įsakymą prieš šios savaitės pabaigą.

Amerikos Ambasadorius Į Vatikaną

JAV prezidentas buvo paskyręs prie Vatikano Amerikos ambasadoriu gen. Mark W. Clark. Bet dėl jo paskyrimo pareiškė labai didelių protestus protestantai. Kad nesudarius didelį painevų, gen. Mark W. Clark pats atsisakė iš tų pareigų. Prezidento vardu pranešama, kad bus parinktas naujas kandidatas, kuris manoma jau bus pirmuoju tikru Amerikos ambasadoriu Vatikane.

Įdomu ir dabar, ar protestantai dar kels alerimą dėl ambasadoriaus skyrimo į Vatikaną?

Anglija Gaus 400,000 Tonų Plieno

Winston Churchill atsilankymo ir derybų rezultate Amerika ir Anglija sutarė pasikeisti kai kuriomis žaliavomis. Anglijai trūksta plieno, bet mainais Anglija turi cinos ir aliuminijaus perteklių. Todėl bus pasikeista žaliavomis, Amerika duos Anglijai 400,000 tonų plieno, o Anglija duos Amerikai Malajų cinos ir aliuminijaus.

SAVAITĖS IVYKIAI

— PREZ. Trumanas priėmė Baltuosiuose Rūmuose sen. Kefauver, dažnai minimą kaip galimą demokratų kandidatą į prezidentus.

— STALINAS davė įsakymą Višinskiui pakeisti nusiginklavimo planą, kad jį Jungtinės Tautos persvarstytų iš naujo. Planas perduotas sudarytai 12 narių komisijai.

— SAN Quentiną Calif., kalėjimo kaliniai su žirkulėmis ir kirviu užmušė du kalėjimo sargus, bandydami pabėgti iš kalėjimo. Bet kaliniai nepabėgo ir bus teisiami už žmogžudystę. Jie abu jau sėdi už seniau papildytą žmogžudystę.

— MUFRESBORO, Ark. —viena 38 metų moteris, aštuonių vaikų motina, antradienį pagimdė keturius vaikus, kurie, pagal pranešimą, yra visi sveiki ir gal būt augs. Gausi šeima gyvena mažoje farmoje.

— PATVARKYTA, kad daugiau karinių užsakymų būtų duota toms vietoms, kur turėjo sumažėti civilinė gamyba, sumažinus žaliavas, ir kur atsirado žymenys nedarbas.

TERERANAS. — Uždarytos, bet aktyviai veikiančios Tudeh (komunistų) partij. laikraštis reikalauja uždaryti Persijoje ir visus JAV konsulatus. Priekaištai tie pačys kaip anglams — pareigūnai kišasi į Persijos vidaus reikalus ir šnipinėja. Mossadegh palaikanti spauda pranašauja, kad po britų konsulatų uždarymo seks britų piliečių iš Persijos išvarymas.

— TAIPEH, Formoza. — Kinijos tautinės vyriausybės karo ministerija praneša, kad komunistai Kinijoje žudo ir kankina tuos piliečius, kurių giminės užsieni nesinūčia vaduotpinigių.

Kad išvengtų komunistų fortūras, jau 5,000 kiniečių pasirinko šią išeitį — savižudybę.

— Į NEW Yorką atvyko "Flying Enterprise" laivo kapitonas Henrik Kurt Carlsen, kuris nuo gruodžio 28 iki sausio 10 dienos pasiliko vienas skęstančiame laive ir bandė jį gelbėti. Laivas nuskendo bet kapitono pasiryžimas sukėlė didelio entuziazmo Anglijoje, Amerikoje ir Danijoje.

Anglijoj Falmouth uoste kapitonui Carlsen'ui buvo suruoštas didvyrio pasitikimas, o šį trečiądienį ir New Yorko didmiestis jį pasitiko kaip nacionalinį didvyrį.

LIETUVIAI AMERIKOJE ir PASAULYJE

HARTFORDO LIETUVIAI

Žinios Iš Vietos Lietuvių Gyvenimo Ir Veiklos.
TMD Nariai Rengia Minėjimą dr. Basanavičiaus Sukakties, Kitos Žinios.

VIETOS lietuviai šauniai minėjo prelatą Jono Amboto 50 metų kunigavimo sukaktį. Šios sukakties proga daug svečių dalyvavo bankiete. Gražiai pagerbtas senelis prelatas Jonas Ambotas. Buvo daug sveikinimų gavęs nuo visuomenės vadų ir organizacijų žodžiu ir telegramomis. Reikia pasakyti, kad prelatas J. Ambotas daug garbės užsipelnę kai dvasios vadas ir kartu kaip parapijos ir visų šios parapijos pastatų — kurėjas mokyklos ir kitų. Jo pastangomis pastatyta graži bažnyčia ir parapinė mokykla bei salė, kurioje reiškiasi mūsų kolonijos lietuvių kultūrinė veikla.

Neužiglio bus minima mūsų kolonijoje dr. Jono Basanavičiaus 100 metų gimimo ir 25 metų mirimo sukaktis. Minėjimą rengia Tėvynės Mylėtojų Draugija ir kviečia visas vietas lietuvių organizacijas minėjime šios sukakties dalyvauti, tinkamai pagerbti mūsų tautos garbingąjį Patriarką, dr. Joną Basanavičių.

Bus graži meninė programa, kurią išpildys vietos menininkai. Paskaitą skaitys dr. Šerkšnas (iš Putnam liet. kolegijos). Taipgi, bus suvaizdintas veikalas iš dr. J. Basanavičiaus gyvenimo pavaizduojantis jo veiklą Vilniuje spaudos laisvę atgavus. Veikalo "Kova" už laisvę" vaidintojais bus sekanti scenos meno mėgėjai: Dr. J. Basanavičiaus rolę vaidins Inž. Justinas Guntulis, Petro Vileišio rolę vaidins p. Feliksas Bočiūnas, Martyno Yčo rolę vaidins p. Jaras, Basanavičiaus auklėtinės — Marytės rolę vaidins Yale Kolegijos studentė p-lė Laimutė Leonaitė. Minėjimas bus sekmadienyje 10 d. vasario klubo salėje 3 val. po pietų. Tai bus nepaprasta šventė, kurią TMD kultūrininkai rengiasi įscenizuoti.

Kuriamas ALB Skyrius
Teko patirti nuo vietos veikėjų — Tremtinių Draugijos narių, kad bus kuriamas Amer. Liet. Bendruomenės skyrius Hartforde. T. Drg. nariai išrinko savo atstovus, laukiama ligi kitos vietos lietuvių organizacijos paskirs savo atstovus. Yra vilčių, kad ALT ir

BALF vadai imsis iniciatyvos žiame reikale sukviesti organizacijų vadaus į bendrąjį posėdį, kuriame bus sudarytas laikinasis ALB organizacinis komitetas.

Klubiečiai išsirinko naują 1952 metams valdybą ir direktorius, daugumoje valdyboje ir direktoriats paliko tie patys žmonės. Mūsų klubo tuli vadai galvoja apie plėtimą klube v isuomenės ir kultūrinės veiklos. Dėja, ligi šiol nepasireiškė su bet koku veiklos planingu pasirengimu. Spėjama, kad naujieji direktoriai sudarys komisiją, kuri rūpintis kultūrinės veiklos — pasikaitų ir koncertų rengimu.

ALTO skyriaus nariai rimtai rengiasi prie vasario 16-tos dienos minėjimo. Spėjama, kad šįmet Vasario 16-tos minėjimas bus sekmingai rengiamas, tuo tikslu dabar jau pradeda rūpintis programos numatymu vasario 16-tai dienai.

Marcelė Pilkauskienė minėjo savo gimtadienį. Šį veiksia susilaukė daug sveikinimų laiškais ir per radijo gimtadienio proga.

Mūsų naujieji lietuviai — dypukai, kaip esu patyręs daro didelę pažangą. Veik visi jau yra įsikūrę, kai kurie turi nemažai pasisekimo ir gerus darbus, kasmetą stiprėja ekonomiškai, perkasi namus ir automobilius. Tačiau visi (su kuriais esu pasikalbėjęs) svajoja apie grįžimą į tėvynę Lietuvą, kuomet bus galimybė jiems grįžti namo. Dėja, jų ilgėsis tėvynės — svajonės apie grįžimą namo dar ilgai užsities, nes negreitai maskoliai iš Lietuvos bėgs linkui Maskvos! Visgi, jų viltis sugrįšti į tėvynę dar nežinoma. Jie sako: "Parduosim namus ir automobilius ir grįšim į tėvynę!" Bet bus ir tokių, kurie negrįš, nes jau bus pasenę, o jų vaikais bus sutapę su Amerika.

Thompsonville Conn.
BALFui tebetęsia — jau pasiūsta \$171.00.

Nesenai BALF rinkliavai, BALF 49 Skyriaus ir šv. Jurgio draugijos veikėjų pastangomis surinkti ir BALFui pasiūsti \$150. Dabar vėl atsiūsti dar \$21.00.

BALF Vajaus reikalais rūpinasi: K. Miglinas, J. Miglinas, Charles Šiliauskas, Juozas Jatkevičius, Ališauskas ir kiti.

Žodelis - Kitas

Apie Valicką

Phila. Pa. — Pastaruoju laiku čia teko sužinoti, kad veteranas J. V. Valickas, kuris ne tik kad yra puikiu prakalbininku, bet ir puikiu rašytoju, sugebiantis ne tik rašyti taisyklingai lietuviškai, bet net ir dzukų tarmė, jau iš Newarko persikraustė į Hillside gyventi. O taip kaip 16-tos vasaris jau yra nepertoliausiai bei kartu su jo ir 25 metų mirties sukaktis daktaro Jono Basanavičiaus, tai čia paduodu ir jo adresą:

Mr. J. V. Valickas,
572 Chapman St.,
Hillside N. J.

Tiems kurie ji — Valicką norėtų kvieisti prakalbas sakyti. K. V.

Amsterdam, N.Y.

Amsterdam, N.Y. BALFui aukoja \$250.00

Prieš pat Kalėdų šventės, besiruošdami Kristaus gimimo šventei, Amsterdam, N. Y. — BALF 33 Skyriaus susirinkime, kuriame kalbėjo iš Europos grįžęs BALF atstovas Jonas Valaitis, lietuviai prisiminė Europoje vargstančiuosius lietuvius ir jiems paaukojo "Kalėdinius pietus". Po \$10.00 aukoją Alfonsas Budnikas.

Po \$5.00 — J. Č., J. Hartvigas, Ant. Skuzdys, S. V. — po \$3.00. Po \$2.00 aukoją: Vl. Kleiva, Kriščiūnai, Al. Miškinytė, K. Ralys, J. Vasiliauskas, Pr. Gobis, P. Lalas, Ant. Beleckas, M. Židonis ir L. Hartvigas.

Po \$1.00 aukoją: M. Degutis A. Lukšys, B. Mykolaitis, K. Karbočius, B. Gustas, S. Lekutis, J. Mockevičius, J. Merkelis, W. Baranaukas, J. Bablinskas, M. Kimbarauskas, U. Jurkūnienė, K. Panuškis. Viso aukoją \$57.00.

Šventėms Amsterdam, N. Y. lietuviai BALFui paaukojo viso \$250.00.

Veikli BALF Valdyba: pirm. A. Lukšys, vicep. P. Lalas, Sekr. J. Čyvas, izd. E. Raziūnienė kun. kleb. J. Raštutis, Art. Varg. J. Olišauskas pasižadėjo BALF naudai surengti pramogų ir rinkliavą, lietuviams tremtiniams pagelbėti.

Providence, R. I.

Providence, R.I. ruošiasi BALF Vajui

BALF 107 Skyriaus susirinkime nutarta pradėti BALF Vajų. Pradžiai ir parinkta aukų šv. Kazimiero parapija paaukojo \$25.00. Skyriaus pirmininkas kun. kleb. J. Vaitekūnas \$5.00, izdin. Edv. Čiočys \$10.00. Vajaus Komiteto nariai: Jonas Beinorius \$5.00 ir Salomėja Palionienė \$2.00. Viso pradžia suaukota \$47.00, kurie tuoj pasiūsti BALF Centru.

Dabar ruošiamasi parinkti daugiau aukų ir surengti BALF naudai pramogą.

ŽINIOS IŠ STOVYKLŲ

— Siame biuletenyje duodame istorinę medžiagą iš kitos dar iki šiol išsilikusios stovyklos, nors ji ir nėra vien tik lietuvių.

Pirmoji lietuvių stovykla tuojau po karo 1945 metų viduryje buvo įsteigta Hannoverio priemiesty — Limmer, su 36 lietuviomis. Stovykla buvo visiškai karo audros nuniokotoje vokiečių pradinėje mokykloje: nei langų, nei durų joje nebuvo; o ir mėlynas dangus vietomis per lubas matėsi. Tačiau likimas lėmė neilgai joje gyventi. Po keletos mėnesių visi lietuviai tapo iškelti į Hannover - Stocken stovyklą, vadinama "Accu".

"Accu" stovykla yra tarp dviejų didžiulių fabriku: akumuliatorių, vad. "Accu", nuo kurio ir ši stovykla tapo pavadinta; gi antras fabrikas gumos išdirbinių ir vad. "Continental". Pagal pačią stovyklą eina pientas link Wunstorfo mums ir pasauliui prisimintinas, kaip "oro tiltas" vežant Amerikos ir Anglijos gėrybes užblokuotam Berlynui. Kiek toliau teka upe Leine, kuri neša iš viršui suminėtų fabriku visokias atmatas — todėl jos vanduo užnuodytas ir nėra joje jokios žuvelės ir kitokio gyvūnėlio. Toliau vakaruose, maždaug už 400 m. eina didžiulis kanalas — ir autostrada. Pietvakariuose — kapinės ir miškas. Ir viršuje patiekto trumpos apžvalgos galima susidaryti provizorinį stovyklos vaizdą kad stovyklos aplinka yra gana įdomi ir, galima būtų pasakyti, kad gana graži. Tačiau pačios stovyklos pastatai tuos rėmus visiškai subiaurina. Pati stovykla buvo statyta dar karo metu. Joje buvo apgyvendinti keli tūkstančiai prievarta suvežtų užsieniečių darbininkų — tai konclageris. Visi pastatai betono lieidyns, be grindų ir lubų. Vokietijai kapituliavus, stovyklos ribose buvo atkasmai masiniai užsieniečių darbininkų kapai ir laidojami dalis į čia pat esančias kapines, o kita dalis vežama į Hannoverio didžiąsias kapines. Tam tikslui latviai turi Hannoverio didžiosiose kapinėse, kad "Seelhorst" įsikūrę vieną masinį, gražiai papuoštą kapą. Lietuvių ir kitų tautybių panašių masinių kapų neteko matyti.

Lietuviams atsikėlus iš Limmer į "Accu", čia jau gyveno įvairių tautybių tremtinių apie 1.200 asmenų, iš kurių latvių 540, estų 102, ukrainiečių apie 200 ir lietuvių 306. Žmonėmis buvo taip perpildyta, kad nepakako ir skardinių barakų ir kiekvienam asmeniui teko nedaugiau kaip po 2 kv. metrus erdvės. Metų gale ukrainiečiai tapo iškelti į kitas stovyklas, o čia liko išimtinai vieni tik lietuviai latviai ir estai.

Stovykla buvo globojama

pradžioje UNRA, o vėliau iki 1951. VII. 1, IRO. Globojančios organizacijos visiškai nesikišdavo į stovyklos vidaus gyvenimą, nei kultūros, nei santvarkos reikaluose. Tautybės rinkdavosi savo tautinius komitetus ir bendrą visai stovyklai komendantą. Šalpos organizacijos rūpinosi tik gyventojų maisto, rūbų ir darbo parūpinimu. Maistas buvo dalinamas gyventojams, atsižvelgiant kokiai grupei gyventojas priklauso: A, B, C ir kt., pav. dirbantiems, vaikams, nedirbantiems ir Tbe sergantiesiems. Piniginės paramos nei UNRA, nei IRO neteikė, todėl žmonėms buvo sunku maistą pajavairinti, jį dasipirkti, ar ir kitų dalykų, taip būtinų gyvenime, prisipirkti. Tačiau, nežiūrįnt visų nedateklių, gyvenimas stovykloje nebuvo apmiręs: veikė mokyklos, sporto rateliai, teatras, orkestras ir kt. Lietuviai buvo įsteigę progimnaziją ir pradinę mokyklą, kurios, atsiadarius emigracijai į užjūrius 1948 m. pradėjo irti, ir gale 1950 m. visiškai užsadarė. Per visą 1945-1951 metų laikotarpį Lietuvių Komitetui vadovavo šie asmenys: p.p. Kalinauskas, Griškėnas, Jurkšaitis, Biknerytė, Dr. Lėparskas, Perauskas, Lymanas, Mikšius, ir dabar — Šukys. Gi stovyklos komendantu tik vieną kartą buvo išrinktas lietuvis — 1948 m. Griškėnas. Stovykloje veikė ir eklezinės organizacijos: katalikų ir evangelikų eklezijos buvo sau įsitaisiusios mažas patalpas ir atlikdavo patarnavimą savo tautiečiams dvasios reikaluose. Per tą laikotarpį stovykloje dirbo du kunigai: iki 1946 kun. Radvanaukas, nuo 1946 iki 1951 kun. Ruokis.

Emigracijai atsidarius, jau 1948 m. didžioji gyventojų dalis išvyko Anglijon. Ne tik mokyklos užsadarė, bet ir kultūrinis gyvenimas pradėjo silpti. Keletą kartų buvo atsilankęs Čiurlionies Ansamblis ir kartą Veličkos, buvo ir iš mūsų padarytos kelios iškylos, bet emigracijai vykstant, palaipsniui viskas mažėjo, kol 1950 m. gale visiškai užgeso.

1950. VII. 1 stovykla buvo perduota vokiečių administracijai. Tuojau pat buvo įstatytas stovyklos komendantas, vad. "Lagerleiter", latvis. Buvo tuojau išrinkta Stovyklos Taryba iš pačių gyventojų: 4 latviai, 2 lietuviai ir 1 iš kitų tautybių. Taryba mėgino gauti teisę daryti stovyklos komendantą rinkimus ir tuo reikalu kova tęsėsi pusantro metų. Buvo tik tiek pasiekta, kad latvis tapo pakeistas vokiečiu. Stovyklos Taryba, matydama, kad jai skirtas tik pataikautojo vaidmuo, š.m. lapkričio mėn. 1 d. pati susilikvidavo. Stovykloje veikia ir toliau tautiniai komi-

BROCKTON, MASS.

MIRĖ ADV. JUOZAS VERACKAS

Advokatas Juozapas Verackas Avon miestely gyvenęs, mirė sausio 8, 1952 m. Jisai prieš 50 metų gimė Lietuvoj. Velionis buvo geras lietuvis ir išbuvo tris terminus kaip "selectman". Jisai buvo Avon miestuko republikonų komiteto narys ir pirmas lietuvis tapt "selectman" Massachusetts valstijoje.

Velionis paliko savo žmoną Oną (Višinskaitę), sūnus Povilą Juozapą ir Robertą. So. Bostono lietuviai Juozą gerai pažino, nes jis čia baigė High School, lankė Bostono universiteto biznio administracijos kursų ir Suffolk Teisių Mokyklą, iš kurios gavo teisių diplomą su L.L.B. laipsniu 1923 m.

Jisai buvo teisininkas Bostono, nuo 1923 iki 1940 metų. Išbuvo Montello Credit Unijos pirmininku iki mirties. Jisai vadovavo "Employees International" uni-jai 146 Wskyriui.

Velionis paskutinį patarnavimą gavo iš šv. Margarietos bažnyčios Compello miestuky, penktadienį, sausio 11 dieną. Brocktono dienraštis patalpino advokato paveikslą ir biografiją. Velionis priklausė prie lietuvių šv. Roko parapijos ir šv. Mykolo parapijos, Avon miestely. Brocktono ir Bostono lietuviai, republikonai ir demokratai taria "Amžiną Atilį Juozapai".

M. Stakėnas

tetai, bet jie į stovyklos gyvenimą sprendžiamo balso neturi. Dabar stovykloje yra: 192 vokiečiai, 178 latviai, 58 lietuviai, 4 estai ir 20 kitų tautybių. Tarp tautybių sugyvenimas geras. Stovyklai vadovauja vokiečiai Starke, buvęs karo metu aukštas karininkas, vertina pabaltiečius ir nedaro skirtumo tarp tremtinių ir vokiečių pabėgėlių. Nuo perėjimo į vokiečių ūkį dienos, kiekvienas stovyklos išgavo vokiečių dokumentus skirtus užsieniečiams, t. y. "Fremdenpass", ir tuojau pat buvo panaikintas maisto dalinimas, tremtiniams duodant pašalpą: bedarbio ar ligonio.

Dabar stovykloje yra beveik vieni liginiai, seneliai ir vaikai. Kas tik galėjo, jau senai išemigravo. Prie nykios "Accu" stovyklos barakų aplinkos prisideda dar nykesnis dvasinis gyvenimas. Nesigirdi nei juoko, nei dainos. Tremtis pasidarė dar sunkesnė ir visiškai nebepakeliama.

— VILNIAUS Vaiduoklių Armija. Taip rašo "Oberfrankische Volkszeitung" apie lietuvių partizanų Vilniaus miškuose ir apie tokias pat "vaiduoklių" armijas Ukrainos miškuose, Karpatų kalnuose ir kitur, kuriuos laukiančios valandos kada galėsiančios stoti į anti rusiškos revoliucijos eiles.

HEAD NOISE MISERY?

Try this simple home treatment. Many people have written us that it brought them blessed relief from the miseries of Head of Hearing and Head Noises due to catarh of the head. Many were past 70! For proof of these amazing results, write us today. Nothing to wear. Treatment used right in your own home — easy and simple.

SEND NOW FOR PROOF AND 30 DAY TRIAL OFFER

THE ELMO COMPANY
DEPT. No. 979
DAVENPORT, IOWA

AMERIKOS LIETUVIS

The American Lithuanian Weekly published every Saturday by Josephine Leonite, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly Subscription: In U.S. \$3.00 In Foreign Countries \$4.00
Two Years Subscription \$5.00 Two Years Subscription \$6.00
One Half Year \$2.00 One Half Year \$2.50

Single Copies 10 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvių savaitinis laikraštis, leidžiamas Josephine Leonite, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė Prenumerata: S. V. — \$3.00 Užsienioje — Kanadoje — \$4.00
Dviem Metam — \$5.00 Dviem Metam — \$6.00
Pusl Metu — \$2.00 Pusl Metu — \$2.50

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter—September 28, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879

V. M. KLAUSUTIS

Mūsų Dienų Ivykiai

Vakarų Pasaulio Demoralizacija Plinta, Baltijos Kraštų Likimas Rūstus, Kolukų Ekonomija Ir Badas

NAUJASIS 1952 metas bus didžiausios politinės maišaties ir demoralizacijos laikotarpis vakarų pasaulyje. JAV Prezidentūros rinkimai šauks naujas politines ir ekonomines problemas. Demokratų administracija baigia savo valdymo laikotarpį. Republikonai, jei nesuksis, rinkimus laimės ir keis JAV užsienio ir vidaus politikos gaires. Sen. Robert Taft kandidatūra į Prezidentūrą viltis izoliacijos šalininkų. Dėja, Gen. "Ike" žada būti "kairiųjų republikonų kandidatas. Jei Gen. Eisenhower gaus nominaciją, bus išrinktas Prezidentu. Tačiau republikonų partijos vadai (industrialistai) dės pastangas, kad Sen. Taft laimėtų.

Šis metas žada naujus amerikiečių politinius santykius su vakarų demokratijomis, politiška ir morališkai nuskusiomis. Amerikos santikiai nebus sklandūs su europiečiais. Politinė demoralizacija vakarų pasaulyje plėtosis politiniam ir militariniam fronte. Glnčiai europiečių su amerikiečiais didės, o šaltasis karas kaip ejo ir eis Eurazijos žemyne. Kremliaus komendiruojami komunistai Azijoje čilups amerikiečių kraują ir turta Korėjoje ir pietų Azijos kraštuose. Žodžiu, rusiško imperializmo ir antipatijos politika daug kainuos vakarų pasauliui, tuo labiau JAV kraštui.

Rusijos valdovai pasiryžę laimėti visuose diplomatinuose ir propagandos frontuose prieš vakarų demokratijas. Bet Rusija nepuls vakarų Europos ir Viduržemio jūros kraštų šiais metais, nes Rusija silpna ekonomiškai, nepilnai pasirengius militariškai kovą laimėti prieš vakarų pasaulį. Ir vakarai nepasirengę apsigynimui. Tatai šis 1952 metas bus "taikos" arba, "šaltojo karo" metas.

RUSŲ EKONOMINĖ SILNYBĖ RYŠKI

Rusijai reikalingas penkmetis likvidavimui oponentų likučių ir sunaikinimui Baltijos tautų, pavergimui sateletų — Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos ir Balkanų kraštų. Vykdomieji ukiškieji pertykymai — kolukų kurybai Baltijos kraštuose ir kitur davę Rusijai milžiniškus ekonominius nuostolius. Maskoliai nepaiso kiek kainuos jų imperializmas, kiek badu žmonių išmirs, kiek jų žus tremtyje ir kiek žalos bus jų ekonomijai vykdamt imperializmą pagrobtuose kraštuose. Kolukų kuryba silpnina militarinį ir ukinį Kremliaus imperijos pasirusimą, tačiau valdovai žino, kad kilus karui pavergtieji nekariaus už Rusiją. Tatai rusai nepaiso kiek kainuos jiems ekonominės ir politinės "reformos" bile tiktai jie galės išnaikinti tautines mažumas.

Kremliaus valdovai žino, kad jų oponentai — vakarų minkštagalviai karo nenori, nors jį karą rengiasi, ginkluojasi. Taipgi, rusų vadai žino, kad vakarų politiška ir morališkai subankrutinę demokratijos nepasirengę karui, nepuls Rusijos, todėl rusai tikisi, kad palaipsniškai jie per penkmetį pasirengs. Kita mintis yra pas rusus, atseit, kad jei Sen. Taft rinkimus laimės, Amerika persiorientuos, grįš į izoliaciją, paliks visą Eurazijos žemyną Dievo ir Stalino globai. Todėl rusai belaukdami rinkimų JAV nesisukina derėtis ir siekti karo ar taikos Korėjoje.

Del šių priežasčių karo paliaubų užtruko 6 mėnesius ir tęsis toliau ligi sekančio rudens, jei amerikiečiai nenusleis savo oponentams Azijoje. Nenuostabu tatau, kad Višinskis nori paliaubų derybas perkelti iš Pan-Mun-Jom į Jungt. Tautų Tarybą, kur jis turi VETO teisę teigiamai ar neigiamai spręsti karo likvidavimo klausimą ir Korėjos likimą. Žodžiu, Kremliaus valdovų politika pozityvi visuose Eurazijos frontuose šiame momente ir nebus keičiama.

BALTIJOS TAUTŲ LIKVIDAVIMAS

Baltijos kraštuose vykdomas teroras ir trėmimai, šią tikrovę patvirtina patys kompartijos spaudos organai, taipgi, pabėgusieji iš Baltijos kraštų žmonių pasakojimai. Greta politinio ir ekonominio teroro viešpatauja kitas baisus veiksnys žudantis Baltijos kraštų žmones—badas ir epidemijos.

Baigiamos "reformos" žemės ukio, kolukų įkūrimas. Maskva praneša, kad Latvijoje kolukų steigimas baigiamas, ligi pabaigos 1951 m. į kolukius įjungta 98.4% dirbamosios žemės. Estijoje ir Lietuvoje kolukų kurybos darbai baigiami, likusieji šių kraštų žmonės ukininkai sugrūsti į valstybinius dvarus ir vergija visus ukininkus badu ir epidemijomis naikina — taip pasakoja buvusieji rusų belaisviai vokiečiai grįžę į Vokietiją, jie sako: "Baltijos kraštų miestuose rusai ir aziatai sudaro apie 70% gyventojų, kolukiuose vietiniai žmones dar viršija rusus ir aziatus, bet trėmimai tęsiasi, neužilgio kolukiuose bus dauguma rusų ir aziatų rusiškai kalbančių". Tokios žinios iš Baltijos kraštų sparčiai rusifikacija niakinamų.

VOKIEČIAI IR NACIAI

Vokietija, nors padalinta, bet atgija ir ateityje vaidins rolę Europoje. Adenauer'io politika padeda atgyti naciams. Pastaruoju laiku naciai užsidėję "demokratų" kaukes užima valdžioje vietas. Ribbentropo sūnus, Rudolpas Ribbentrop, atgavo savo tėvo pramonės (vyno) turtus ir jis tikisi, kad 1956 m. galės pasiekti savo tėvo karjeros. Žodžiu, visi naciai ir jų vadai bei buvusieji visi kariai grupuojasi ir rengiasi pasinaudoti proga vakarų demo-

JAV Skelbs Pavergtų Tautų Išlaisvinimą ?

Įdomios diskusijos kilo JT visumos suvažiavimo politinėje komisijoje, kai Sovietų atstovas Višinskis smarkiai užsipuolė JAV, kad tos, paskyrusios 100 mil. dolerių sumą pagal vad. "Mutual Security Act", girdi, "remiančios teroristinius veiksmus, rengia ginkluotą sąmokslą prieš sovietinę valdžią ir jėga kišasi į kitų valstybių vidaus reikalus". Tą sovietinį kaltinimą JAV vyriausybė griežtai atmetė kaip nepagrįstą, pažymėdama, kad tokius kaltinimus mesti režimui, nuolatos ruošiančiam įvairius sąmokslus prieš JAV, "netinka prie veido". Tvirtinimas, kad sovietinio terorinio valdymo aukų rėmimas reikiąs ginkluotą sąmokslą prieš Sovietų valdžią, yra neteisingas. Priešingai, Sovietai tuo būdu tik mėgina propagandiniams sumetimais įrodinėti, kad Atlanto paktas esąs agresyvus. Kaip ir reikėjo laukti, plenumas daugumu balsų, priešpasakius tik satelitiniais kraštams, o nuo balsavimo susilaikius kai kurioms Azijos ir Arabų valstybėms, tą Sovietų nepagrįstą kaltinimą atmetė.

Ryšium su tomis diskusijomis būdingų komentarų N. 346—51 duoda šveicarų dienr. "Die Tat", pažymėdamas, jog minimojo įstatymo ypač Sovietų pultąjį 101 straipsnį inėšęs resp. atstovas iš Wisconsin Ch. J. Kerstenas, kuris palaiko draugiškus santykius su lietuviais ir kt. pabaltiečiais emigrantais, taip pat su ukrainiečiais. Minimu oju straipsniu numatyta parama gali būti teikiama iš Sovietų okupuotų kraštų, tam skaičių ir Lietuvos, taip pat pačios Sov. Sąjungos pabėgusių asmenų kariniams vienetams organizuoti, kurie remtų Š. Atlanto pakta, arba kitiems tikslams, jei JAV prezidentas nuspręs, kad toji parama prisideda prie Š. Atlanto zonos ir JAV gynybos. Tačiau iš tikro, dienraščio įsitikinimu, šioj srity amerikiečių padaryta dar ne tiek daug. Tuo metu, kai kiti daro ir tyli, čia amerik. praktiškai ėmėsi kitokios taktikos. Tebėra faktas, jog amerikiečiai dar nėra ligi šiol kaip reikiant apsisprendę efektyviai paremti antisovietines jėgas bei sąjūdžius šiaip ir anapus okupuotųjų Rytų kraštų, nors balsų, jog tai būtų daroma, ir nestinga. Prie tokių balsų dienraštis priskiria gen. Clay vieną iš "karo žygio už laisvę" vadų. toliau — H. Stasena, kuris, priešingai G. Kennano koncepcijai, aiškiai pasisako už išlaisvinimą tautų pačiose Sov. Sąjungoje, pagaliau net ir respublikonų kandidatą į prezidentus R. Taftą, neseniai per paskaitą Š. Karolinės un-te paskelbusi, jog

reikia sukurti vakarietinių rezistencinių sąjūdį anapus gel. uždangos, nes tai esąs vienintelis būdas laimėti šaltajam karui, arba J. F. Dulles, Detroito pareikalavusį paskelbti naują politinę ofensyvą prieš Sov. Sąjungą, nukreiptą tiesiai į Sovietų pavergtas tautas. Ligšiolinė Kennano "sulaikymo" politika turi būti pakeista aiškia ir sąmoninga JAV politika, skelbiančią pavergtosioms Rytų tautoms išlaisvinimą. Tuo tarpu, pastebi dienraštis, milijonai Rytų Europos ir Pabaltijo kraštų pabėgėlių šiandien turinčių tik dėl to jog laisvę yra daugiau pamilę nei vergiją, gyventi skurdžiose sąlygose Vak. Europoj, Kanadoj, Amerikoje ir Australijoje, minima jame paragrafe mato sudėtas viltis j jų išlaisvinimo politiką, kuri Vašingtonui būtų — bent ateičiai daug garbingesnė ir prasmingesnė už ikšiolinę negatyvią "vieno sulaikymo" politiką. Višinskio puolimai turi ir tą gerąją pusę, jog minimasis problemas išryškina pačioj amerikiečių tautoj.

Daug silčiau minimąjį įstatymą yra patys pabėgėliai sutikę JAV-se, savo spaudoj įrodinėdami, jog tuo būdu sudaromas galimumas paruošti armiją jų okupuotoms tėvynėms išvaduoti.

— VLIKO pirmininkas prel. M. Krupavičius ir VLIKO narys dr. P. Karvelis, taip pat VT nariai prof. J. Brazaitis ir doc. M. Brakas dalyvavo centrinėse latvių nepriklausomybės šventės iškilmėse Esslingene. VLIKO pirmininkas ta proga pasakė pasveikinimo kalbą. Su baltų centrinėmis rezist. institucijomis visą laiką palaikomi nuosirdūs santykiai.

Churchillio politika, Vokiečių Viltys ir Lietuva

Vokiečių "Das Ufer" Nr. 23, svarstydamas Europos politiką ir Churchillio naująjį joje vaidmenį, pažymi, kad jo plano atmetimas dar karo metu ir naujo fronto sudarymas Prancūzijoje faktiškai reikė pusę Europos atiduoti rusams. Jalta prie to pridėjo dar 12 mil. vokiečių išgūjimą. Churchillis nenori naujo "Muncheno", nenori karo, tik aiškiai siekia apriboti "interesus ir sferų lauką". Dabar žurnalo manymu, "yra pats paskutinis momentas šaltajam karui sustabdyti". Churchillis tat ir mėgins padaryti, būtent — "Jaltą nusukti kita kryptimi". Kadangi JAV ir Sov. Sąjunga sudaro nepereinamą prarają, kur "paskutinis žodis priklauso tik atominėi bombai", tai Churchillis čia nori pataisyti seniau amerikiečių padarytą klaidą, būtent, kad "Roosevelto politika, kur jis, laimėjęs karą, betgi pralaimėjo pergalę", nebė būtų toliau tęsiama jo ipėdinių. Iš prityrimo jis žino, kad Stalinas supranta tik vieną kalbą — kieto ir nepalaužiamo tvirtumo. Tam tikslui jis ir nori susitikti akis į akį su kitu "senu vyru". Kitas jo rūpestis—kiek galint greičiau pastatyti antkojų Vokietiją ir sustiprinti jungtinę Europą. Tam tikslui jis meta į svarstyklių lėkštę visą savo patyrimą ir prestižą. Tik ką tas naujas kaulelių lošimas atneš Lietuvai? Čia tuo reikalu girdėti kai kurių žmonių labai skeptiškų minčių.

Vokiečių savaitr. "Fortschritt", Nr. 51 atskleisdamas vakarų politikų paslaptis ir Sovietų kar. valdžios užkuliusius Karlshorste, stato vokiečiams gyvybinį klausimą. "ar įmanoma iš viso su Stalinu derėtis?" ir jį atsako buv. 3-čio reich'o pa-

siuntinio Maskvoj Rudolfo Nadolny, taip pat vadovavusio Vokiečių delegacijai nusiginklavimo konferencijoje Ženevoje lūpomis, kitų įsitikinimu net per optimistiškai. Jis pasisakė, kad seniau, dažnai lankydamasis Rytų zonos "Kremliuje", minimasis ambasadorius, išsišnekėjęs su Sovietų pasiuntinybės patarėju, susidarė įspūdį, jog — bent seniau — Sovietai negalvoję Vokietijos susovietinti. Jie tik norėję, kad Vokietija "vėl pasidarytų stipri, galinga ir vestų Sovietams draugišką politiką". Tačiau paskiau pasirodė vokiečių komunistai su Ulbrichtu ir Piechu, kurie Maskvą įtikinę, kad tol, kol minimojo zonoj stovės rusų kariuomenė ir rusų valst. policija, subolševikinimą yra įmonoma įvykdyti, taip pat praversti bolševikinę žemės reformą, prekyboj ir pramonėj etatizmą net tam tikromis sąlygomis perauklėti jaunuomenę. "Visa tai buvo Vokietijos rusų zonoj įmanoma tick pat padaryti, kaip kad Čekoslovakijoje, Lenkijoje, Vengrijoje, Rumunijoje ir Bulgarijoje, Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje", pažymi Nadolny.

Bet vėliau, kai amerikiečiai pradėjo įžvelgti tikrąjį bolševizmo pavojų ir ėmėsi organizuoti Vakarų gynimą, o 3 vakarines Vokietijos zonas sujungė į vieną, laikraščio nuomone, naujo karo rizika Sovietams būtų per didelė, todėl jie, norėdami išgelbėti bent tai, kas dar galima išgelbėti, galį pasitraukti, ne tiktai atsisakydami okupuotosios Vokietijos, bet Vakarams grąžindami taip pat visas satelitines ir net į Sov. Sąjungą inkorporuotas valstybes, esančias į vakarus nuo linijos Narva - Odesa. "Kadaise Vakarai buvo mūsų priešai. Tačiau šiandien Prancūzai ir Anglai yra tapę Vokietijos draugais, būtent — išsigandę rusiškojo bolševizmo ir spiriami Amerikos. To poveikio skatinami, jie, reikia tikėtis, ne tik spaus, kad Rusija atstatytų Vokiečių vienybę, taip pat grąžintų iš Vokietijos, priešingai Atlanto chartos principams, pagrobtašias provincijas, bet taip pat paliktų laisves satelitines ir inkorporuotas valstybes, pasitraukdami anapus linijos Narva - Odesa ir už tos linijos stengdamiesi savo didelę valstybę bolševikine sistema padaryti tokią pažangią, jog įstengtų ji socialiniu atžvilgiu ir ūkiškai pasivyti Europą".

Tačiau daug tų pačių vokiečių, gerai pažįstančių tikrąjį bolševizmą, lygiai kaip ir tremtiniai, nėra tokie optimistiški ir netiki, jog bolševikai galėtų atsakyti savo senų imperialistinių tikslų. Ir tie bolševikų kėsłai tol grės pasaulio taikai, kol iš viso egzistuos maskvinė bolševikinė sistema.

AMERIKOS BERNIKŲ SKAITAI RUŠIASI MINĖT SUKAKTUVES.

SKAITYKIT

IR PLATINKIT

"AMERIKOS LIETUVI"

kratijų jiems teikiama ir siekti to ką Hitleris ir jo naciai pražūdė — Libestraum", Vokietijai erdvės Europoje. Toki mūsų dienų įvykiai ir vakarų demokratijų minkštagalvių "demokratizavimo" Vokietijos daviniai. Nugalėta Vokietija vėl bus pergaėtoja ir galės grūmoti Europos tautoms nauja agresija ateityje.

Literatura ir Mokslas

NAUJAUSIOS ŽINIOS IŠ PAVERGTO TĖVYNĖS

Ar Yra Lietuvoje Komunistinių Banditų?

Pasiekusieji Vakarus lietuviai ir vokiečiai pasakoja, kad tokie banditai ten yra žinomi. Jie nori žmones plėšti ir paskui kaltę suversti tikriesiems lietuviams partizanams. Bet ne kartą tie darbai vis tik išeina į aikštę. Pvz., vienoje Lietuvos vakarinėje vietovėje jų vardu buvo apiplėštos dievobaimingos moterėlės, bet, reikalingi nureikšius pas teismo pirmininką ir jo negalint užtuoti, tas saugumo leitenantas, ejęs plėšti partizanų vardai vis tik išeina į aikštę. Prieš tai, kaip partizanų vardu buvo užpulti supirkinėtojai žydai, bet vėliau Klaipėdoj iš išplėšto šateikių kooperatyvo buvo sugautos pardavinėjant išplėštas prekes komandirų žmonos. Pasitaiko taip pat, kad sov. saugumiečiai ateina naktį ir iššauda visus tuos, kuriuos įtaria palaikant ryšius su tikraisiais partizanais. Ir tai — visą bėdą mėgina dar jiems suversti. Apskritai, gyventojų sekimas yra nuolatinis. InoNrs valsčiuose istrebitelių likę tik po du tris, bet pagal reikalą ten sėdi po 25-30 MGB-istų. Kilus nors kokiam įtarimui, apsiaučiami istisi kaimai ir visi gyventojai tikrinami. Todėl vakarais visi sėdi namuose, kad nebūtų įtarti partizanų ryšininkais, nes ne kartą tokie net ir nekalčiausi vaikščiotojai esti sąmoningai naktį nušautami. Jei kas praeina pro šalį, tuoj atseka pėdomis, ima daužyti ir šaukia: "Kas čia ėjo?". Arba jei, važiuodamas į malūną išsivirsi mėsos, tuoj prikiš: kam tiek verd? Lietuvoj vad. "liaudies priešų" kategorijai, į kurią gali būti įtrauktas kiekvienas lietuvis, nėra jokių teisų ir teismų. Visur įvestos atskaitos, tikrinimai, todėl padėtis nuolatos sunkėja.

Šiuo metu Lietuvoje daugiausia sėdi kalėjimuose kolchozinių ir paprastų darbininkų. Nieko nepadarysi, žmogus yra priverstas vogti, nes — reikia kaip nors prasimaitinti. Tuo tarpu sovietiniai teismai ir už vištai galvos nusukimą pila po 15-20 metų. Rusai daugiausia į kalėjimus patenka už vagilavimą, kišenių kraustymą, muštynes, krautuvų apiplėšimą, žmo-

nių užmušimus. Jie taip pat daugiausia verčiasi spekuliacija, padaro išeikvojimų. Ypač daug krim. elemento duoda vad. "besprizorninkai". Nors jų skaičius Lietuvoje ir sumažėjęs, bet — jų dar yra; jie turi savo organizaciją, kurioj paprastai dalyvauja 16-17 m. paūgliai, bet pasitaiko ir 20 m. pasiekusių. Anksčiau "besprizorninkų" būdavo ir vokiečių. Lietuvių, su jais susidėjusių, nėra. Ir čia pasireiškia lietuviškas solidarumas, nes jei kur atsiranda vaikų be tėvų, tai juos stengiasi priglausti arba giminės, arba pažįstami. Jei tėvai yra nušauti ar sudeginti, pasiima dažniausiai kaimynai. "Besprizorninkų" buvo atvykusių net iš Rusijos, ypač daug 7 m. vaikų traukė su terbomis iš Velikije Luki, o kiti pasiekdavo Lietuvą net iš Leningrado. Jie mokomi amato vad. "besprizorninkų namuose", vėliau jų daugumas buvo suvežti į amatų mokyklas. Visi jie baisiausiai, vagia, piaustinėja kišenės etc. Kai kur lietuvių komitetams juos norėjo prijaukinti ir padaryti iš jų žmones. Bet kai tie pradėjo visur teršti, plikos mergaitės eiti stogais arba su daina traukti tiesiog į garnizonus paleistuvauti, buvo vėl įgrąžinti" ir išvežti į Vilnių. Tuo tarpu lietuviai ir iš šios "sistemos" ryškiai išsiskiria — lietuviams našlaičiams net ir tokiomis sunkiomis sąlygomis reikalinga globa ir parama vis dėlto surandama pas savuosius.

Šiuo metu lietuviškiausi yra valsčiai, nors ir sukolchozinti. Nors ten vaikams prieglaudų nėra, užtat jų yra seneliams. Betgi invalidai dabar jau nieko negauna ir turi kęsti badą. Jų ypač daug Vilniuje. Ten visokių luošų be rankų ir kojų ištisus būrius kiekvienoj gatvėj rasi. 1949 m. jų buvo daug ir Klaipėdoj, bet paskiau juos surinko ir uždarė į prieglaudą. Seniau karo invalidams už visokių ordinus bei medalius buvo mokama, bet dabar nebeduoda nieko. Daugiau vaikės motinos medaliui gauti turi turėti nemažiau 14 vaikų. Tada — galės traukiniu, gavę reikalingą pažymėjimą, važiuoti nemokamai net į Vladivostoką. Su rusais bendravimas galima suskirstyti į kelias rūšis. Vieną iš jų sudaro bendravimas su senais rusais, išlikusiais dar iš

caro laikų. Su jais bendravimas dažniausiai esti nuoširdus; jie labai dažnai, kai niekas negirdi, išpasakvoja rusų bėdas ir pakeikia kom. valdžią. Antra, bendradarbiavimas tarnyboj ar darbe — čia žmonių santykiai normalūs, geri. Bet rusai atvira lietuviams sako: jūs esate mūsų priešai, nes laukiate amerikiečių ir anglių. Ir tą savo nuomonę jie pasako aiškiai, nieko neslėpdami. Su tokiais susidaro "artimesnis bendradarbiavimas" nebent švenčių metu smulkėse, namų nuoširdaus bendradarbiavimo nėra. Tenka pastebėti, jog senieji rusai santykiai, prisirišę prie senų tradicijų, nekencia komunizmo, jų vaikai nestoja į komjaunuolius. Šiaip šeimyninio bendradarbiavimo, net noro bendradarbiauti, su atėjūnais nėra. Rusų žmonės nekencia, ir jie tai žino. Tas žmonių sąmoningumas net didėja. Pagal sov. Lietuvos įstatymus rusai, jei nori dirbti Sov. Lietuvos įstaigose, turi mokėti lietuviškai, bet praktiškai to nuostato niekas nesilaiko. Kaimo merginos su rusais iš tolo nesideda, pasitaiko nebent viena kita mieste. Jei tokia susilauks iš ruso vaiko, tai iš tam tikro skyriaus savivaldybėj jam išlaikyti gaus po 50 rublių mėn. Visus namus, kur šokama mieste, lanko tik lengvo elgesio merginos. Šiaip lietuviai ir šiuo atžvilgiu labai tautiškai susipratę. Į mokyklų vakarėlius rusai neįleidžiami. Tai įdomus kovos pobūdis, kaip kad "Aušros" ar "Varpo" laikais. Yra buvę atsitikimų, kad lietuviai mokiniai, stoję už savo mergaites nėjusias šokti su įsiveržusiais į pasilinksminimo salę rusais kareiviais, yra su jais net susimusę, ypač kai tie tokiais mokinėms kirtu per veidus.

Ar tebėra Lietuvoje vestuvių?

Dar esti, tik su vestuviniiais pokyliais, kaip kad seniau Lietuvoje, nes tie tuoj čumpami: kaip ir iš kur atvažiuo? Todėl vestuvių gerokai mažiau nei seniau, nes — jaunimo maža. Lietuvoj likę daugiausia tik seni ir piemens, kurie, sulaukę 18 m., turi eiti kariuomenėn, o iš ten į kolchozus nenori grįžti, ir tuo būdu nėra kas tuokiasi. Dabar, kai įvesta jau pilna kolektyvizacija ir per 30% žemės faktiškai dirvonauja, padėtis kas kartas vis sunkėja. Dėl viso gyvenimo lygms susmukimo dar didesnis ir bažnyčių skaičius bus priverstas užsidaryti. Vis dėlto dar ir dabar pasitaiko, kad žmonės važiuoja gėlėmis apkašytais arkliais ar vežimais ir nebijo po civ. akto viestuvinių iškilnių atlikti ir bažnyčioje, iš kur paskui grįžta namo dainuodami.

Tarp rusų pasitaiko tokių, kurie turi net po dvi žmonas ir daugiau, nors tai oficialiai ir draudžiami. Ištuokų Lietuvoj pasitaiko nedaug, jų ypač maža kaimuose. Lietuvių šeimos ryšys tebėra stiprus, daugiausia skiriasi rusai. Paprastai ištuokas duoda vad. liaudies teismai. Jei kas turės vaikų, tai iš gaudama atlyginimo žmonai išlaikyti atskaitys 50%, jei ir atsiskirtų. Dėl šios priežasties pasitaiko, kad kai kurių sovietinių laivų kapitonai gauna atlyginimo mažiau net už paprastus jūrininkus. Jei tokie atsisakys vaiką krikštyti bažnyčioje, gaus 200 rublių pašalpą — vad. "vaiko kraitelį".

— VLIKo patarėjas kultūriniam santykiams su užsieniais prof. J. Baltrušaitis kultūrinio atstovavimo reikalais vyksta į Žemę.

LIETUVIŲ ŠVIETIMAS VOKIETIJOJE

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės remiama, Krašto Valdyba Vokietijoje kovoja už vienos lietuvių gimnazijos išlaikymą. Tai nėra vien tik kova už materialinį gimnazijos su jos bendrabučiu išlaikymą, už lėšų sutelkimą, bet kartu kova keliais frontais. Jai pavaizduoti neužtenka nupasakoti einamuosius vargus, bet reikia prisiminti ir lietuvių tremtinių bendruomenės Vokietijoje praeitį.

1949 m. Centro Valdyba, darydama ketverių mokslo metų apžvalga, jau rašo:

"Kilnojanč stovyklas, kilnojamoms mokykloms. Jos likviduojamos, jei stovyklų gyventojai išblaškomi nedidelėmis grupėmis. Dėl stovyklų kilnojimo buvo likviduotos dideliu vardu 1945 m. įkurtos ir gražiai veikusios Wiesbadeno, Munchen - Lohegrino, Wurzburgo, Schweinfurto, Detmoldo gimnazijos, Ansbacho, Ambergo, Fuldos, Bad Mergentheimo, Neu Munsterio, Kilio - Friedrichsorto, Bukstahudes progimnazijos ir atitinkamų vietų pradžios mokyklų bei vaikų darželių."

Jei Centro Valdybai teko išgyventi ir skaudžiai paįstyti stovyklų kilnojimo ir lietuvių grupių smulkinimo sunkumus, tai jau antruosius metus veikiančiai PLB. Krašto Valdybai teko išgyventi dar didesnių ir skaudesnių stovyklų kilnojimų, lietuvių grupių tiesiog sistematingo išblaškymo ir emigracijos eigoje visos eilės stovyklų ir didesniųjų lietuvių bendruomenių išnykimą. Vienintelė priemonė išlaikyti nors vieną lietuvišką aukštesniojo mokslo įstaigą, buvo gimnazijos su internatu steigimas ir toks gimnazijos Diepholze steigimas įvyko pačiu laiku ir pačioje tinkamiausioje vietoje, nežinurint tos vietovės daugelio trukumų.

Diepholzas buvo tinkamiausia vieta dar ir dėlto, kad Krašto Valdyba, su savo Hannoverio įstaiga būdama arti žem. Saksonijos vyriausybės, galėjo asmeniškai kontaktuoti ir iki šiol ypač draugingais santykiais pasiekti to, ko nepasiekiama kituose kraštuose: krašto vyriausybė ne tik savo iniciatyva nebesiima smulkinti esamas žem. Saksonijoje lietuviškas bendruomenes, bet iš principo davė savo sutikimą ir paramą, kad smulkiosios lietuvių grupelės ir paskiros šeimos galėtų keltis į dvi išlikusias didžiąsias lietuvių bendruomenes Diepholze ir Wenen. Tuo pasinaudojant pavyko kelių savaičių bėgyje pakeisti beveik visą gimnazijos išemigravusių mokytojų sąstatą. Kitur gimnazija būtų jau vien dėl to sužlugusi. Jei tuo principu lietuviai nepilnai pasinaudoją, tai tik todėl, kad jiems

paliūkama laisva valia dėl persikėlimo apsispręsti. Pagaliau, tokių grupelių žem. Saksonijoje, išskyrus privačiai gyvenančius, beveik visai neliko. Prisiminkime ką Centro Valdyba 1949 m. rašė apie mūsų šviečio įstaiigas kitu pažiūriu:

"Dzukų patarlė sako — bėpiga ugnį kurenti prikelmo. Globojo mus UNRA, dabar IRO. Vokiečių žemėje gyvename. Virš visų — karinės okupacinės valdžios. Su visais tenka turėti reikalų, prie visų derintis.

Pirmaisia turime konstatuoti, kad nuo pat 1945 m. vasaros, kada buvo pradėtos kurti pirmosios mūsų švietimo įstaigos ir kada Lietuvių S-gos Valdyba mėmėsi centralizuoti lietuvių švietimą Vokietijoje, iki šios dienos mes šildomės prie ugnelės, kurią atsivežėme į čia iš nepriklausomos Lietuvos.

Mes nenukrypome nuo nusistatymo — vadovaujamės Lietuvos įstatymais ir, Lietuvos mokyklų programomis bei tradicijomis.

Dėja, iš vokiečių pusės jaučiame nepalankumą ir savo pozicijose išsilaikome tik karinių valdžių dėka."

Krašto Valdyba, jausdama karinių valdžių autoriteto mažėjimą ir gal nenorą juo naudotis benamių užsieniečių atžvilgiu, iš karto pasuko vairą visu 180 laips. ir stengėsi visuose kraštuose ir pačioje Bonnoje sueiti su vokiečių vyriausybės žmonėmis ir kontaktą ir įgyti jų palankumą. Tas išėjo ir VASARIO 16 lietuvių gimnazijos naudai, nes vokiečiai praktikoje leidžia joje tvarkytis savarankiškai, nors galėtų statyti labai nepatogius reikalavimus.

Paskutiniame biuletenyje paskelbto internato pavertimą vaikų namais prasmė glūdi ne tik tame, kad lietuviams duodama galimybė savo vaikus leisti ir į lietuvišką pradžios mokyklą, bet ir tame, kad turėti didesnį rezervuarą, iš kurio į aukštesnes klases iki pat abiturų eitų pakankamas mokiūnių skaičius, nes visai natūraliai aukštesnėse klasėse dėl nubirėjimo mokiūnių skaičius mažėja. Jeigu dabar turėsime (ypač dar ir dėl emigracijos) vos kelis abiturientus, tai ateičiai gali me tikėtis visiškai pakanka-

mo vienai gimnazijai abiturientų skaičiaus.

Kiek skaudus yra lietuvių bendruomenei abiturientų skaičiaus Vokietijos lietuvių gimnazijoje sumažėjimas iki kelių, geriau galėsime spręsti palyginę pirmųjų ketverių tremties metų abiturientų skaičius, būtent:

- 1945-46 m. gale — 305
- 1946-47 m. gale — 292
- 1947-48 m. gale — 153
- 1947-48 m. gale — 158
- 1948-49 m. gale — 158

viso 908
Prisiminkime šia progą, praecities darbus apžvelgdami, buvusias specialines mokyklas, kurių pirmoji buv. Švietimo Valdyboje buvo įregistruota Celles "Žibinto" prekybos mokykla su mokytojais ir 26 mokiniais, 1946 m. persikėlusį į Soest, vėliau į Greven, išaugusi iki 17 mokytojų ir 81 mokinio, bet jau 1947 m. dėl emigracijos į Angliją susilikvidavusi.

Daugiau specialiu mokyklų įsisteigė nuo 1946-47 m.

Anglų zonoje iki 1948-49 m. pradžios veikė Gross Hessep ir Lubeck'o amatų mokyklos, 1949 m. pabaigoje jau likviduotos. Tais metais išsibaigė ir Flensburgo Jūrininkų mokyklos lietuviškasis sektorius, gražiai veikęs Dr. P. Mažeikai vadovaujant. 1948 m. įstaigta nauja Diepholzo amatų mokykla su 16 mokytojų ir 160 mokiūnių, kurioje veikė automechanikų, radio mechanikų, elektromonterų, moterų drabužių kirpimo - siuvimo ir batusiuvų skyriai.

Valiutų reforma ir prasi-dėjusi plėčiu mastu emigracija visiškai sustabdė tolimesnę darbą šia kryptimi. Dabartinė Krašto Valdyba, steigdama vaikų namus, projektuoja šalia pradžios mokyklos ir gimnazijos įsteigti ir amatų mokyklą, kad vaikai pagal palankumą ir sugebėjimus galėtų pasirinkti savo mokslinio sritį.

Šiems Krašto Valdybos darbams ir sumanymams reikalinga nenuilstama pasaulio lietuvių bendruomenės parama, kad išlaikyta savą švietimo ir mokslinio įstaigą ir per ją paruošti gyvenimui atsparius, tautinai susipratusius ir apsišvietusius lietuvius.

AMERIKOS LIETUVIO SPAUSTUVĖ

Atlieka Įvairius Spaudos Darbus

- Bilietus
- Kvietimus
- Plakatus
- Programus
- Konstitucijas
- Dokumentus
- Laiškus ir Vokus
- Knygas ir Žurnalus
- Laikraščius
- Kalendorius

LAIKAS BIZNIERIAM UZSISAKYTI KALENDORIUS SEKANTIEMS METAMS

Siunčiam Pavyzdžius Per Paštą—Priimam Užsakymus Per Paštą 14 VERNON ST. - WORCESTER, MASS.

LIUDESIO VALANDOJE

Verki, dejuoji, skaudžiai nuliūdusi širdis?
Sakai, pasaulyje jau viskas žuvo dėl tavęs?!...
Palauk, brolai — rytoj ateis tikrai skaistesnė diena,
Ir trukšmingasis šturmas — virs triumfo, ramybės valanda!
Pasaulyje gana dažnai taip keistai pasitaiko,
Kad mažai kaltam, ar mažesniam reik sunkiai nukentėt:
Daug skausmo, ašarų, liūdėsio ir karčių nesmagumų
Nukest vien del priešo nedoros širdies, ar blogos akies.
Juk pasaulyje yra daug tokių žmonių beširdžių,
Kurie statyti mėgina SAU NEVA LAIMĖS rūmus
Ant nelaimės, vargų, bėdų ir nuoskrandų kruvinų
Už savę silpnusių, ar mažesnių savo draugų...
Tie sunkūs retežiai, toji mums vergovė karti
Jiems paties tesitiesia trumpai ir vis tik apribotai...
Rytoj gal — skriaudiką pasieks irgi tas pats likimas,
Kuris kamuoja šiandieną tavę taip begalo skaudžiai.
Gyvenimo aiški taisyklė įrodo ir praktika liūdi ja:
"Kas kardu kariauja, neretai nuo jo ir pats žūva,
"Kas duobę kasa kitam, dažnai pats į ją ir įpuola,
"Ir kokiū saiku saikėsi, tokiuo pat ir tau bus atiduota".
Tat, daugiau skaistesnės širdijs vilties ir dvasioj drąsos,
Kad Rytjaus diena mums TIKRAI BUS ŠVIESESNĖ,
Juk be Dievo švento noro ir Jo tėviškos valios,
Net plaukas nuo žmogaus galvos nenupuola.
Taigi, nesakyk, kad jau nebėra tau jokios vilties,
Nedejuok, kad gyvenimo būsi sutryptas beširdžiai...
Atsimink, juo tamsesnė naktis, tuo šviesesnės žvaigždės
Ir juo gyvenime SKAUSMAS DIDESNIS — (danguj,
tuo prie tavęs Dievas arčiau!!!
PADANGĖS ARAS. —

PIETVAKARŲ ŽMONĖS - NEAPYKANTOS PAVYZDŽIAI

Knygos Apžvalga —
Stephen Pearce

Pietvakarinė dalis Jungtinių Amerikos Valstybių — kuri vieną kartą buvo dalis milžiniškos ispanų imperijos Naujame Pasulyje — pereitame šimtmečiuje pavirto į "boom" kraštą, kur išsivystė nauji miesteliai, milžiniškos žemdirbystės, pramonės ir komercijos įstaigos, svarbios finansinės organizacijos ir visokių rūšių viešos įstaigos. Tas viskas pritraukė tūkstančius žmonių iš kitų šalies dalių. Ir iki šiandien žmonės vis vyksta.

Šių dienų "pionieriai" atvykę pietvakaruose mato įdomią vietą, įvairiausių tautų žmones; randa pirmos ispanų okupacijos žymes — ispaniškus vardus, kalbą. Čia gyvena meksikiečiai — amerikiečiai, Amerikos indėnai, kiniečiai — amerikiečiai, japonai — amerikiečiai, filipinai ir nuo antrojo pasaulinio karo vis augantis skaičius negrų.

Ką reiškia toks žmonių mišinys. Atsakymą į tą klausimą galima rasti neseniai išleisto William Henry Cooke knygtėje "Peoples of the Southwest: Pattern of Prejudice". Dr. Cooke dėsto istoriją Claremont kolegijoje, Californijoje, ir seniai studijuoja žmonių santykius

toje apylinkėje.

Daugelis iš šių migrantų — ukininkai iš Iowa, bizniečiai iš New Yorko, mokytojai, negrai — randa naują laisvės rūsį pietvakaruose patyrė Dr. Cooke. Bet kitaip su mažumu žmonėmis, kurie turi dirbti paprasčiausią ir juodžiausią darbą vis vystančioje ekonomijoje. Nes dauguma šių atvykusių su savim atsivežė tas pačias neapykantas kurias jie turėjo rytuose, vidvakaruose ir pietuose.

Pietvakaruose kaip ir kitose krašto dalyse Dr. Cooke randa diskriminacijas dėl darbo, suvaržymus dėl tautos, segreguotą švietimą kuris praktikuojamas kaikiuriuose pietvakarų valstijose pagal įstatymą.

Ypač Dr. Cooke aprašo neapykantą kiek ji liečia meksikiečius — trys milijonai jų gyvena pietvakarų valstijose. Daugelis šių žmonių dirba laukuose, atlikdami sunkiausią darbą. Ir kuriems tenka apsistoti miestuose jie gali apsigyventi tik apšviestose vietose. Jų padėtį apsunkina jų tautiečiai kurie nelegaliai persikėlė iš taisyje algos mažiau negu Meksikos rasti darbo — kar 40 centų per dieną. Meksikiečiai — amerikiečiai gali gyventi demokratiškoje bendruomenėje bet jie laikomi ne-

priimtina dalis, pabrėžia Dr. Cooke.

Smerkdamas neapykantas pavyzdžius, Dr. Cooke pabrėžia laisvės pavyzdžius kurie šen ir ten pasirodė, dėka pastangoms daugelio organizacijų "mažumų" ir "didžiųjų" privačių ir civiliškių, kurios visos kartu veikia įsteigti bendruomenę pagrįstą lygioms progoms ir brolyste. Nuo antro pasaulinio karo jų skaičius vis auga. Tos organizacijos pradėjo sparčiau veikti tuoj po Pearl Harbor įvykio, kada japonai šioje šalyje buvo grūdinti į stovyklas.

Bet neseniai New Mexico pravedė teisingo darbo praktikos įstatymą ir priėmimą negrų į valstijų kolegijas, kaip ir samdymą kvalifikuotų negrų, mokytojų ir meksikiečių, kiniečių ir japonų kilmės mokytojų.

Bet tie įvykiai pietvakaruose seka panašius įvykius visur kur tik stengia-

Ką Pasakoja Karo Belaisviai Apie Lietuvius Sibire

(Tęsa nuo 1-mo pusl.)

Kadangi to maisto yra labai mažai, tai už viską turi nukentėti avys, nes jos šeriamos taip pat avizomis ir miežiais. Nors labai griežtai draudžiama avis tokiu būdu "skriausti", bet niekas to nepaiso, nes išbadėjusiems žmonėms svarbiau, kaip išlaikyti savo gyvybę negu įvykdyti įsakymus. Pasakotojas gyveno viename barake su vienu kunigu iš Lietuvos. Kunigas buvo 59 m. amžiaus ir turėjo atlikti tą pačią darbo prievolę kaip ir visi kiti. Tačiau jo Lietuvoj neužmiršo artimieji, kurie naktį ten nuyksta. Vad. prižiūrėtojai į tai per daug nekreipia dėmesio. Moterys ypatingo alkio nekentė, nes vyrai joms nunešė ar atiduoda paskutinį savo duonos davinį, o patys skriaudžia avis. Dėl gabalėlio duonos prostitucija yra labai paplitusi, ten pinigų atstoja duona. Kadangi moterų skaičius yra žymiai mažesnis, tai joms duonos pakanka. Savime suprantama, atsiranda ir naujagimių. Tokios motinos gauna papildomo maisto, būtent, — vieną ketvirtį litro pieno ir 100 gr. duonos. Kai vaikas sulaukia vienerių metų

gyventi ir nereikėjo visų įprastiniu būdu skriausti avių. Minimasis dvasininkas buvo nu- baustas 20 m. s.d. kalėjimo už "valstybės tvarkos ardyimą". Kitaip tarus, jis "per daug pasakė pamoks'o metų". Kai 1950 m. balandžio mėn. pasakotoją iš ten išvežė, minimasis kunigas ten dar pasilikio.

Stovykloje yra ir moterų, tik jos apgyvendintos specialiai pastatytuose barakuose mažiau už 700 m. nuo barakų vyrų. Vyrams užėiti į moterų barakus griežtai uždrausta. Vis dėlto atsiranda tokių, kurie naktį ten nuyksta. Vad. prižiūrėtojai į tai per daug nekreipia dėmesio. Moterys ypatingo alkio nekentė, nes vyrai joms nunešė ar atiduoda paskutinį savo duonos davinį, o patys skriaudžia avis. Dėl gabalėlio duonos prostitucija yra labai paplitusi, ten pinigų atstoja duona. Kadangi moterų skaičius yra žymiai mažesnis, tai joms duonos pakanka. Savime suprantama, atsiranda ir naujagimių. Tokios motinos gauna papildomo maisto, būtent, — vieną ketvirtį litro pieno ir 100 gr. duonos. Kai vaikas sulaukia vienerių metų

masi išnaikinti diskriminaciją ir neapykantą. Dr. Cooke ragina visus žmones prisidėti prie tokių pastangų.

Jo knygtėje užvardinta "Peoples of the Northwest" yra šešiolika serijų pavadintoji "Freedom Pamphlets. Ją išleido B'nai Brith Anti-Defamation League League sąryšyje su American Education Fellowship.

Nepriklausomoji Lietuva

Rašo A. USPENSKIS (Jau miręs)

— XXI. —

Generolo Žukausko Inspekcija. Naujų (1921) Metų Sutikimas Kauno Įguloj! Pobuvis Respublikos Prezidento Rūmuose. Gudų Bataliono Kalėdų Eglutės.

Taip linksmai buvo pradėti Kauno Įguloje Naujieji Metai. Sausio 1 d. mes visi, atskiru kariuomenės dalinių viršininkai, sveikinome Jo Ekscelenciją poną prezidentą Stulginskį su Naujais Metais. Vakare buvome pakviesti į rautą, vykstantį į rūmuose.

Prezidentas rezidavo buv. Kauno gubernatoriaus rūmuose, gana kukliuose, kaip valstybės prezidentui, bet skoningai ir labai jaukiai įrengtuose. Rautas praėjo labai linksmai. Buvo skanios užkandos, puikiai pagamintų valgių ir įvairiausių gėrimų.

Raute dalyvavo ir visas diplomatinis korpusas. Jų tarpe buvo ir sovietų (SSSR) atstovas, su skaisčiai raudonais atlapais, o taip pat ir SSSR karo atašė, su milžiniška raudona kokarda. Nemalonu buvo žiūrėti į šiuos vergų krašto atstovus. Man jie priminė kraują ir ašaromis patvinusią nelaimingą Rusijos žemę ir aš visai netekau geros nuotaikos. Pasipiktinęs stebėjau Vyr. Štabo viršininką pulkininką Kleščinskį, kuris visą laiką, labiau negu maloniai, pataikaudamas kalbino sovietų karo atašę. Vėliau, jau tapęs generolu, Kleščinskis buvo gėdingai pagautas bešnipinėjant bolševikų naudai ir sušaudytas.

Kleščinskis buvo lenkų kilmės, tikras karjeristo tipas, kuriam be jo asmens, gerbuvio, šioje žemėje nieko švento nebuvo. Visiškai be nuotaikos, susijaudinęs išvykau iš to pobuvio namo. Man vaidenosi, jog bolševikai, anksčiau ar vėliau, prigaus mažąją Lietuvos valstybę. Apgaule jie pagrobė valdžią milžiniškoj Rusijoje, apgaule ir teroru laikosi valdžioje eilę metų ir jiems, žinoma, nesunku bus apgaule susidoroti ir su Lietuva. Dėja, po 20-ties metų šis mano nuėjimas išsipildė, bet apie tai vėliau.

XXII

Gudų Bataliono Išvykimas į Frontą (1921

met.). Rubežiaus Apsaugos Tarnyboje. Divizijos Vado Kautynių Įsakymas. Vidaus Tarnyba Ir Gyvenimas Fronte. Paskaitos Apie Bolševizmą Ir Kovą Su Juo.

1921 metų kovo 17 dieną gudų atskiras batalionas, mano vadovybėje, išžygiavo į frontą.

Išvakarėse Kr. Aps. ministras pulkininkas Žukas (nes generolas Žukauskas buvo išvykęs į frontą), savo kabinete, žemėlapyje nurodė man tą fronto vietą, kurią aš turėjau užimti su savo batalionu. Kadangi batalionas žmonių skaičium (1000) buvo lygus pulkui, tai ir plotas, kurį aš turėjau ginti buvo labai didelis.

Ministras Žukas man pasakė juokaudamas: "Jūsų gynybos plotas, kaip maišas įkiša į lenkų glėbį, nuo N iki Merkinės. Jūsų užduotis, apsaugoti šį maišą nuo lenkų įsiveržimo. Kalbama, kad lenkams šis maišas labai rūpi." Aš irgi juokaudamas jam atsakiau: "Dievas neišduos — kaulė nesudoros, pone ministrai!"

Kai batalionas iš Šančių žygiavo pro Vyr. Štabo būstinę (Gedimino gatvėje), į balkoną, mūsų pažiūrėti išėjo Krašto Apsaugos ministras ir daug štabo karininkų. Batalionas, jų žodžiais, darė rimto įspūdžio, savo didumu ir žygiuote.

Žygiuojant pro Alytų, aš palikau ten bataliono ūkio dalinį. Seirijuose palikau bataliono štabą, mokomąją kuopą ir (laikina) kulkosvaidžių kuopą, kaipo bataliono rezervą. O su trim kuopom užėmiau fronto liniją pagal Nemuną nuo N. iki Merkinės imtinai.

Stipriausiai įsitvirtinti įsakiau prieš Druskininkų tiltą ir prie Merkinės. Netrukus pastiprinau įsitvirtinimus kulkosvai-

džiais (po 2), jaunesniųjų karininkų vadovybėje ir 4 kulkosvaidžiais, kulkosvaidžių kuopą rezerve prie štabo Seirijuose. Ši Seirijų punktą rezervui pasirinkau todėl, kad iš čia, į visų trijų kuopų stovėjimo vietas, ejo tiesūs keliai.

Kai mano bataliono kariai pakeitė stovėjusius ten anksčiau trečio lietuvių pulko karius, šio pulko vadas majoras Jakštas pasakė man, kad lenkų nusiteikimas šitam rajone, aiškiai nedraugingas mums.

Nepaisydami tarptautinių teisių demarkacijos linijos neliečiamumo ir griežto draudimo laikyti tam ruože kariuomenę, lenkai dažnai pasirodė draudžiamam plote ginkluotais būriais, o jų partizanai plėšikauja mūsų kaimuose. Mums gi, griežtai uždrausta laužyti demarkacijos linijos teisę. Bendrai, čia tenka visą laiką budėti. Palinkėjęs mums klėtis, majoras nujojo į savo pulko rinkimosi vietą. Sugrįžęs į Seirijus, aš telefonu pranešiau Vyr. Štabo Viršininkui, kad esu perėmęs man skirtąjį barą.

Taip prasidėjo Lietuvos rubežiaus saugojimo tarnyba. Dažnai, ypač pirmomis dienomis, raitas apjodavau skirto man baro rubežius. Rats patikrindavau ir naktimis sargybas ir jų budrumą. Jau sutvarkytoji ryšio tarnyba buvo įpareigota apie mažiausius nesklandumus man skubiai pranešti ar tai telefonu, ar raštu.

Tokie uolūs kariai, kaip kap. Martynovas, leit. Majorovas ir kap. Blogovieščenskis (vyties kavalerius) buvo, jiems uždėtų pareigų, pilnoj aukštumoj ir dėl jų pareigin gumo aš buvau visai ramus. Retais atsitikimais, lenkų ginkluotų kareivių būriai, civilių, neva kelią rodančių vadovų lydimi, perėidavo rubežių, bet mūsų sargybų sulaikyti ypač prigrąšinus šauti, grįždavo atgal. Jei kartais jie nepaklausydavo įsakymo pasitraukti, įvykdavo susišaudymas ir tuomet, atvykę lietuvių ir lenkų karininkai, tarpusaviu išsiaiškinimu, baigdavo nesuipratimus.

Buvo taipogi ir slaptų lenkų kareivių, ypač gudų nenorinčių tarnauti lenkų kariuomenėje, perbėgimų — dezertyravimų

ir pan. Pasitaikydavo sučiupti ir tikrus lenkus šnipus, civiliai persirengusius. Pas tokius, apžiūrint, rasdavo ginklų ir šaudmenų. Nuginklavus, jie būdavo pasiunčiami Alytaus Karo policijos žinion. Bendrai, pasienio tarnyba reikalavo iš mūsų stropaus budrumo, sekant įvykius prieš pusėje. Juk galima buvo tikėtis Želigovskiaus pakartojimo. Galėjo gi koks Želigovskis Nr. 2 sumanyti pulti staigiai Lietuvą.

Mūsų frontas toks ištysęs, o jėgos daugiau negu kuklios — taip svarsčiau aš pirmomis tarnybos dienomis. Bet antra vertus, padrašindavau save, juk Europos diplomatai neleis Lenkijai antru kartu pažeisti tarptautinę teisę. Juk tarptautinio tri bunolo pripažinta Vilniaus klausime, teisė Lietuvai. Vadinasi, Lietuva ne tokia jau bejėgė — ji turi užtarėjų ir Viešpats Dievas jos teisėtoje kovoje neapleis.

Drauge su trim kuopų vadais išdirbau apsigynimo planą, nužymėjau pozicijas ir kulkosvaidžių lizdus.

Tarytumei 3 pulko vado žodžiams patvirtinti, kuriais jis mane perspėjo barą, aš gavau iš kaimyninio baro viršininko žinią, kad lenkai ruošia puolimą. Žinios buvo gautos per Šaulių Sąjungos žvalgas.

Tuoju po to atvyko raitelis su slaptu pranešimu iš 4-tos divizijos vado generolo Laidygos, kuriam priklausė ir gudų atskiras dalinys.

Tai buvo kautynėms pasiruošimo įsakymas. 1) priešas rytoj anksti rytą pradeda puolimą. 2) Visiems, jo divizijai priklausantiems karo daliniams pasiruošti puolimą atremti. Apsigynimo schema.

Gavęs šį įsakymą, raitas apžvelgiau visas sargybas (štai kada aš pasigedau automobilio ir mintimis priekaištavau vyr. štabui, atsisakiusiems jį man duoti), patikrinau visų kuopų tinkamą apsigynimo kovoms pasiruošimą. Visa naktis praėjo pasiruošime įvairiems galimiems įvykiams. Nemigau aš, budėjo mano šeima ir visi karininkai. Prašvitus lenkai nepuolė ir buvo gautas įsakymas persitvarkyti ramiai sienų apsaugos tarnybai.

(Bus daugiau)

WORCESTERIO ŽINUTES

— **SENŲ Žmonių Draugija** rengia Centinį Parduotuvą, sausio 26tą, šeštadienio vakare, Lietuvių Ukėsų Klubu salėje, 12 Vernon gatvės. Komiteto nariai parūpino daug brangių dovanų, kurias visi kurie atsilankys turės progą laimėti. Malonėkite kuo skaitlingiausiai atsilankyti.

SV. KAZIMIERO draugijos metinis vakarėlis prieš užgavėnias bus sekmadienį, vasario 3-čią, Lietuvių Ukėsų Klubu salėje, 5-tą valandą vakare.

LIETUVIŲ KARO VETERANŲ organizacijos bankietas ir naujos valdybos pagerbimas bus šeštadienio vakare, sausio 19-tą, Lietuvių Uk. Klubu svetainėje. Juozas Juges bus organizacijos komandierius. Antradienio vakare veteranų susirinkime užbaigta visi planai šio bankieto suruošimui. Bankiete dalyvaus vietiniai veteranai, jų svečiai bei viešnios, taipgi aukšti miestu ir vyriausybės valdininkai ir atstovai.

ELENA Eimaitytė, gerai žinoma knygynininkė ir Lemas Kačinskas, matematikas susižiedavo ir ruošiasi vestuvėms.

Pranešimas

Šių metų sausio mėn. (Jan.) 27 dieną, sekmadienį, 3 val. po pietų Lietuvių Piliiečių Klubu patalpose, 12 Vernon St. yra šaukia mas visuotinis **LIETUVAI REMTI DRAUGIJOS Worcesterio Skyriaus** narių

SUSIRINKIMAS

Darbotvarkėje: Raportai iš praėjusių metų veiklos, skyriaus valdybos rinkimai, Vasario 16-sios paminėjimo klausimas ir kiti einamieji reikalai.

Visos Worcesterio lietuvių organizacijos ir draugijos, remiančios mūsų darbą, prašomos atsiųsti susirinkimui savo delegatus. Taip pat kviečiame susirinkime skaitlingai dalyvauti, kaip draugus narius taip ir visus lietuvius, besidominčius lietuviškosios veiklos bei šalpos klausimais.

M. Žemaitis,

Lietuvai Remti Draugijos Worc. Skyriaus Pirmininkas

IŠPILDOME STATYBOS VIEŲ IR METALO SPECIALIUS UŽSAKYMUS

Vielinės ir Geležinės Tvoros
Nuo Ugnies Durys ir Visoki Reikmenys
Apskaitliavimus Suteikiame Nemokamai

9 May St. - Tel. 2-1506 - Worcester, Mass.

PRAEJUSIŲ METŲ BALANSAS KAIKURIŲ ŽYMESNIŲ VIETOS ORGANIZACIJŲ VEIKLOJE

(Tąsa iš pereinamo num.)
4. LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

Kaip rodo paskutiniųjų praėjusių susirinkimų nutarimai yra užsibrėžią glaudžiau bendradarbiauti su tremtiniais. Tai rodo naujų narių priėmimai, šalpos fondo sudarymas, paremti mokslus einantį lietuvišką jaunimą, leidimas naudotis patalpomis lietuviškai mokyklai ir kiti organizaciniai klubo orumą keliantieji sumanymai. Dėl to tenka tik džiaugtis ir linkėti sėkmės.

5. WORCESTERIO MOTERŲ KLUBAS

Vadovaujama energingų lietuvių moterų dirba gražų lietuviškos kultūros darbą. Jų choras, su solistėmis Mrs. B. Simkus ir J. Hagberg, vedamas muzikės M. Meškienės daug kartų pasirodė worcesteriečiams su savo koncertais. Linkime ir toliau nepailstamai žadinti lietuviškos dainos ir žodžio meilę viengėnuose!

6. A. L. TAUTINĖS SAJUNGOS WORCESTERIO SK.

Praėjusiais metais sustiprėjęs vidiniai ir persitvarkę šiais metais užsibrėžę išeiti į viešumą ir ugdyti tas lietuviškas ir tautines tradicijas, kurias mus išmokino mūsų motina Lietuvos žemė ir Jos sūnų garbinga praeitis.

7. Buvusių lietuvių karių korporacijos "Ramovė" Worcesterio skyrius tik, kaip neseniai atgaivintam linkime ugdyti mūsų karines tradicijas ir ruošti tėvynės atkūrimo darbams.

8. Kitoms mūsų organizacijoms, dirbančioms lietuvišką darbą, kurias dėl vietos stokos negalime suminėti, linkėtume nepailstamai dirbuotis ir šiais metais.

9. Worcesterio Tremtinių Bendruomenės Šiemetinei Tremtinių Bendruomenės Valdybai, veikiant tarpe gausingų Worces-

terio lietuviškų organizacijų, reikėjo daug takto ir nuovokos išlaikyti savo neutralumą, neužgaunant kitų pasaulėžiūras bei parapijines ambicijas. Šis kelias mums, kad ir su nukrypimais, didelėmis pastangomis sėkėsi išlaikyti. Pagrindinės Tremtinių B-nės Valdybos praėjusių metų veiklos gairės buvo:

a) Lietuviškų kultūrinių tradicijų saugojimas, rengiant žymesnius mūsų tautos ir valstybės sukakčių paminėjimus su šventei pritaikinta programa.

b) Šeštadieninės lietuviškos mokyklos suorganizavimas ir išlaikymas, kad tuo pasipriešinus greitam jaunosios kartos nutautėjimui.

c) Tremtinių bendruomenės konsolidavimas į vieną tautinį vienetą ir parengimą dirvos organizuojamam Amerikos Lietuvių B-nės Worcesterio skyriaus įsteigimui.

d) Laikantis partinio neutralumo siekti glaudaus sugyvenimo su visomis Worcesterio lietuvių organizacijomis ir srovėmis. Kiek šios mūsų pastangos yra pavykę spres bendruomenė ir parapijė, tačiau darbo pasiekimų gerų norų buvo daug.

10. "AMERIKOS LIETUVIS"

Praėjusiais metais mirus jo ilgametį redaktoriui Mr. G. Kybartai laikraštis morališkai daug nuostojė, tas be abėjos atsiliepė į jo turinį ir organizaciją. Nežinant tai, naujoji jo leidėja J. Lenaitė deda daug pastangų išlaikyti jį tokį, koks jis buvo.

"Amerikos Lietuvis" metų eigoje gyvai reagavo į visus mūsų kolonijos veiklos darbus, jis buvo visų mūsų darbų ir siekimų veidrodys. Su visų mūsų parama mes linkime jam ir toliau skleisti lietuviško rašto Worcesterio ir visoje Amerikoje.

Baigiant Worcesterio lietuviškų organizacijų praeitų metų veiklos apžvalgą, norėtusi visiems palinkėti glaudesnio ir nuoširdesnio bendradarbiavimo šių metų eigoje. Nes tik vieni kitų supratime ir gerbime glūdi mūsų vienybė ir jėga, reikalinga mūsų pavergtos tėvynės laisvės kovai.

VAIKUČIŲ ŽODIS

Šv. Kazimiero Mokyklos Vaiduoklių Darželis

Mūs mokyklos mokiniai
Visi mitingavo,
O ant gatvės susirinkę,
Spres sprendimą savo.
Daratukė atsistojus,
Prakalbą išrėžė,
Kad Visbara karininkas
Mokyklą apšmeižė.
Mūs Darželio vaiduokliams
Širdelės suskaudo,
Kad Visbara nelabas
Liejo tiek apmaudas.
Kūmščius savo susigniaužė,
Pradėsim kovoti,
Pasitarsim šį popietį,
Ryt sprendimą duosim.
Posėdžiavom pusę dienos,
O vienbalsiai sutarę,
Visbarui karininkui
Vaikai skelbsim karę.
Mažas būrys nors mūs yra,
Bet patys narsiausi,
O į mūsų mes kaip stosim,
Laimėsim geriausiai.
O Valinskas, o tas Ranė
Dar dvi kovas užsimanė,
Ranė sako tikrą tiesą,
Nor pamokyti tą biesą.
Ranės kumštis viens, du, trys,
Visbaras to neišlaikys,
Rankos Ranės tvirtos yra
Visbars nukris į purvyną.
Ranės ranka mikliai sukas,
Jam Visbaras tik katukas;
Kaip tik ryte pabundu,
Duok Visbarus man net du.
Nors metukų aš penkių,
Melam galvos ne lenkiu;
Čion dalykai, jau ne virs,
Priešai mane nepapirks.

Nuostabiai visi žiūrės,
Kaip jo dantys išbyrės;
Mūs Darželis kaip sukruis,
Kas mergytės apkasus.
Mikė turi sviedinuką,
O Jonukas šautuvuką;
Aš lazdytę turiu miklią,
Sieksim priešui, net į plikę.
Juozuks mušti gerai moka,
Petruks turi, net seidoką;
Mūšys prasidės gilyn
Vaikai bėkit, pirmyn, pirmyn.
Mūs mergytės pasiryžę,
Sudaryt Raudoną Kryžių;
Rinkt gyduoles, rinkt vaistus,
Gelbėt mūsų sužeistus.
Mūsų Darželio vaiduokliai,
Nusipirkim žiūronus;
Tada aiškiai pažiūrėsime,
Surasim mūsų priešus.
Nors metukų penkių, šešių,
Vikriai šokam prie apkasų;
Nieks negali tai sakyti,
Kas galėtų mus sulaikyti.
Kaip pagausim mes tą poną,
Vesim stačiai pas kleboną;
Kiek tai gėdos prieš akis,
Jau kiekvienas tą sakis.
Matyt Visbaras išbalo,
Nes jo darbai komisaro;
Čia nelaisvėj negalės,
Tulžies daugiau jau nelies.
Mes sudarom tvirtą spėką,
Turime geriausią jėgą;
Laimėsime aštrią kovą,
Padarysim visiems taiką.

RANĖ

**- DIDELE NAUJIENA WORCESTER'Y -
LIETUVISKOS DAINOS IR
TAUTINIAI SOKIAI**

Sekmadienį

Sausio mėn. 20 d. 1952 m.

**Koncertas įvyks Aušros Vartų parapijos salėje
153 Sterling Street**

Programą išpildys muz. Jono Beinoriaus vadovaujami vokalinės muzikos vienetai iš Providence, R. I.

1. JAUNIMO CHORAS
2. MOTERŲ BALSŲ DUETAS
3. MOTERŲ BALSŲ DVIGUBAS KVARTELAS
4. MISRIŲ BALSŲ DVIGUBAS KVARTETAS
5. TAUTINIAI SOKIAI
6. DEKLAMACIJOS

- Pradžia 4 val. vak. -

WORCESTERIO ATEITININKAI

— **ALEKSANDRO** Mensevičiaus dukterė Veronika Mensevičiūtė Richardson su savo vyru Charles ir jų trimis dukrelėmis ruošiasi skristi lėktuvu į Europą, kovo mėnesį. Jos vyras Charles Richardson yra prie laivyno ir buvo paskirtas prie atsakingos vietos netoli Parvyžiaus.

FIFTEENTH ANNUAL CHARITY CIRCUS
WORCESTER AUDITORIUM
Jan. 20-26
FUN FOR YOUNG AND OLD, GREATEST ALL-STAR INDOOR CIRCUS

SENSATIONAL!!
CIRCUS ACTS including

- Prince El-Ki-Gordo Sensational Animal Act
- The Ariole Family Acrobatic Trampolineists
- Gautiers Tally Ho Pony and Dog Antics
- The Clerans Aerial Acrobatics
- Larry Griswold Comedy Trampolineist
- Nelson Sisters Precision Acrobats
- Marvello's Musical Merry Making
- The Cycling Kirks Wizards on Wheels
- Gene Randow World's Funniest Clown

20 COMPLETE SHOWS
Daily 3:45 - 7:10 P.M. Sunday 3-8 P.M.
Complete Show 75 Cents Tax Incl.

Being Conducted For Benefit of
ALETHEIA GROTTO CEREBRAL PALSY CLINIC

Mammoth Midway!!
All New and Different - Featuring
Side Shows
MIDWAY BOOTHS-PITCHMEN RIDES - DEMONSTRATORS

CIRCUS HEADQUARTERS
151 Main St., Worcester
Dial 7-3880 for Reservations

GAUTIER'S TALLY-HO
one of 10 acts appearing with
ANNUAL CHARITY CIRCUS
at Worcester Auditorium
JANUARY 20-26

BUS METINIS CIRCUS PER SEKANČIĄ SAVAITĘ

Užgavėnių Vakarai, Šokiai

Vasario 22, 1952 Moterų Sąjungos 5-ta kuopa rengia užgavėnių vakarą su programa ir šokiais. Taip pat veiks ir bufetas su kugeliu, blynais ir t. t.

Šokiai įvyks Grafton Hill Posto American Legion salėje, kamapas Coral ir Waverly gatvės. Pradžia 8:00 valandą vak.

Rengėjos kviečia visus iš kalno ruošti į parengimą ir linksmai praleisti George Washingtono šventę ir užgavėnes.

Rengimo pirmininkė Rita Pinkienė. Bilietas 75c.

M. S. Rengimo komisija

RADIO ŽINIOS

Lietuvių Radio Korp. radio programą sekmadienį sausio 13, per stoiją WHEE, 1090 kil. (netoli WBZ stoties) 9:30 iki 10:30 val. ryte bus sekantis:

- 1—Muzika.
- 2—Dainos.
- 3—Magdūtės Pasaka.

Po programos prašome parašyti laiškėlių ar atvirutę į stoiją WHEE, Lithuanian Program 35 Court St., Boston, Mass., pranešdami kokias orkestras, dainininkus ir dainininkes norit išgirsti, o biznio reikalais rašykite ofiso adresu: 502 E. Broadway., So. Boston 27, Mass.

Laidotuvių Patarnavimas
Žemiausios Kainos, Pradedant \$200.
MATHEW A. CINSKY
340 HARDING GATVĖS TEL. 5-5898

Kiekvienas Lietuvis
kuris sielojasi lietuviškąją kultūrinę kurybą skaito, remia ir platina Pasaulio lietuvių Mokslo, Literatūros Bei Meno ir Visuomeninio Gyvenimo Mėnesinį žurnalą

AIDUS
Aidus redaguoja rašytojas Antanas Vaičiulaitis Aidų prenumerata metams \$5.00
Susipažinimui vienas numeris siunčiamas nemokamai
Užsisakyti galima pas vietos Aidų platintojus ar AIDŲ Administracijoje:
AIDAI, KENNEBUNK PORT, MAINE
Teneliuka nė vieno lietuvių, kuris neskaitytų Kultūros žurnalo AIDAI